

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2002-2003

28 november 2002

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Interpellatie van de heer Julien Librecht tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland betreffende de taalimplicaties van de Bolognaverklaring.

Met redenen omklede motie

Interpellatie van de heer Chris Vandenbroeke tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het aantal diplomaloze schoolverlaters en het deeltijds onderwijs, inzonderheid het deeltijds beroepssecundair onderwijs

Interpellatie van mevrouw Brigitte Grouwels tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de vraag van ouders naar tweetalig onderwijs

Vraag om uitleg van mevrouw Margriet Hermans tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de rol van de school in het waarschuwen van kinderen tegen kinderlokkers die opereren via internet

Bijlage

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Donderdag 28 november 2002

WAARNEMEND VOORZITTER : De heer Julien Demeulenaere

– *De interpellatie wordt gehouden om 10.30 uur.*

Interpellatie van de heer Julien Librecht tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland betreffende de taalimplicaties van de Bolognaverklaring

De voorzitter : Interpellatie van de heer Librecht tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland betreffende de taalimplicaties van de Bolognaverklaring.

De heer Librecht heeft het woord.

De heer Julien Librecht : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, denk omwille van deze interpellatie niet dat ik iets tegen Nederland heb. Het oranje blanje bleu is me altijd erg dierbaar geweest.

Ik wil enkel mijn bezorgdheid uitdrukken over de aard, de vorm en de inhoud van het samenwerkingsverband tussen Nederland en Vlaanderen bij deze actuele en sterk maatschappijberoerende taalonderwijsproblematiek in Europees perspectief. We staan wellicht voor de meest ingrijpende taal- en onderwijsbedreigende besluitvorming ooit.

De Nederlandse en de Vlaamse overheden hebben ruim twintig jaar geleden de Nederlandse Taalunie opgericht, vanuit de erkenning van een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een buitengewoon gemeenschappelijk goed dat ons bindt, namelijk onze taal. Ongetwijfeld heeft de Taalunie de culturele banden tussen Nederland en Vlaanderen in belangrijke mate versterkt en blijft de Taalunie het wederzijds beleidsinstituut bij uitstek voor de Nederlandse taal in al haar facetten en varianten.

Ik betrek de Taalunie bij deze interpellatie, omdat ze een tijd geleden een rapport heeft gepubliceerd met als titel : 'Naar een samenhangend taalbeleid voor het Nederlands vanuit Europees perspectief'. Dit rapport en het advies van de Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren werd besproken door het Comité van Ministers van de Taalunie. Hieruit mag blijken dat de bedoelde samenwerking dus concreet gestalte krijgt. Het is mede door het Europees forum dat de Taalunie biedt, een verheugend en te behartigen feit.

Bij de voorstelling van dit rapport las ik een begeleidende brief waarin stond : 'Nederland en Vlaanderen maken deel uit van een Europa dat op weg is naar een steeds grotere politieke en sociaal-economische eenheid waarin binnengrenzen wegvallen en waarin van burgers en organisaties een steeds grotere mobiliteit wordt verwacht. Deze veranderingen stellen ook nieuwe eisen aan het beleid voor de Nederlandse taal. Dat beleid kan slechts effectief zijn als het een expliciet internationale Europese dimensie heeft. Dat beleid moet gericht zijn op behoud en versterking van de communicatieve functies van het Nederlands in het maatschappelijk en het intermenselijk verkeer.'

Ik beaam dit ten volle, want Vlaanderen kan de internationale agenda in deze materie onmogelijk alleen beïnvloeden. Samen met Nederland is dat misschien iets waarschijnlijker, hoewel het zonder verdere bondgenoten misschien wel twijfelachtig blijft.

Toch blijkt er een gevoelig verschil te bestaan tussen de op samenwerking gerichte verzuchtingen en de praktische haalbaarheid ervan. Naast de talrijke algemene tegenstellingen in Taalunieverband, blijft er specifiek ook op onderwijs- en taalgebied een tastbare kloof bestaan. Ook met betrekking tot Bologna liggen de opvattingen en de standpunten voornamelijk over het gebruik van het Engels in het hoger onderwijs vaak zeer ver uit elkaar. Histo-

Librecht

rische achtergronden en daaruit voortvloeiende verschillende hedendaagse belevingen brengen mee dat de officiële regelingen en taalgevoeligheden op bepaalde punten sterk uit elkaar lopen.

Ik heb het voorbeeld aangehaald van de voormalige onderwijsminister Ritzzen, en dat geeft een treffend beeld van de verschillende standpunten. Daarenboven leeft er wel een beetje een onderhuidse, maar niet minder ernstige spanning. Verleden jaar al interpelleerde ik de minister van Cultuur over enkele zeer bevreemdende vaststellingen bij aandachtige lezing van de basissamenwerkingsvorm coördinatie van opgezette activiteiten en ik ben daar in de Taalunie in Den Haag zeer uitvoerig op ingegaan. Voor mij bevreemdende zaken in het rapport waren enkele markante vaststellingen die ik zal citeren : ‘Vlaams-Nederlandse samenwerking is vaak geen uitgangspunt, maar een toevoeging in de marge. Veelal komt die samenwerking pas op gang als moet worden vermeden dat de beide gebieden elkaar voor de voeten lopen. Samenwerking heeft vaak te maken met projecten die men toch al doet, wat impliceert dat ze vooral wordt ingegeven door praktisch gemak en weinig te maken heeft met gemeenschappelijkheid van beleid. De reactie van het aangezocht deel van het taalgebied is vaak negatief. Onderdelen die men in de eigen regio niet geregeld krijgt, brengt men in in de samenwerking, vooral om de oppositie in de eigen regio te omzeilen. De samenwerking faalt vaak omdat Vlaamse en Nederlandse organisatiestructuren te verschillend zijn. Het concreet samenbrengen van Nederlandse en Vlaamse initiatieven steunt vaak op een negatieve motivatie en niet op een positieve keuze voor samenwerking.’

Een parlamentslid stelde daarop de vraag hoe we kunnen praten over een gezamenlijk concept, als we niet eens weten hoe de ander erover denkt. We zouden eens wat moderner moeten werken en zeer nuchter en zakelijk bekijken op welke manier Nederland en Vlaanderen over bepaalde punten denken.

Terloops merk ik op dat op de jongste vergadering van de Taalunie de heer Niessen een frontale aanval uitvoerde op de twee departementen Onderwijs, dus het Vlaamse en het Nederlandse. Het uiteenzetten van een gemeenschappelijk Nederlands-Vlaams taalbeleid wordt, in dit perspectief, een uiterst complexe en delicate materie. Ook hier zullen wellicht compromissen noodzakelijk zijn. De vraag is maar hoe Vlaanderen uit deze ideeëndans te voorschijn zal komen. Met andere woorden : of

men, in deze fundamentele bestaansfase van onze taal, tot een reële samenwerking zal kunnen komen, is erg twijfelachtig.

Mevrouw de minister, hoe ver staat het met het Vlaams-Nederlands samenwerkingsverband betreffende de taalimplicaties van Bologna ? Streeft u in deze problematiek enige vorm van bondgenootschap na ? Indien ja, hoe denkt u die te bereiken en hoe breed acht u dit haalbaar ?

Hoe schat u de tegenstrijdige standpunten en gevoeligheden van beide partijen in ? Hoe wilt u die opvangen ? Acht u de door het Comité van Ministers van de Taalunie overgenomen aanbevelingen bij het betreffend rapport werkbaar vanuit Vlaams oogpunt ?

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Mijnheer de voorzitter, ik kan me gedeeltelijk aansluiten bij de door de heer Librecht geuite bezorgdheid. Die bezorgdheid is trouwens in de voorbije maanden reeds herhaaldelijk aan bod gekomen in vragen en interpellaties van andere collega's.

In de besluitenlijst van de vergadering van het Comité van Ministers is evenwel een geruststellende paragraaf opgenomen waaruit ik het volgende wens te citeren : ‘Ten aanzien van de positie van het Nederlands in het tertiair onderwijs geldt dat, conform de Nederlandse en de Vlaamse wetgeving, in bepaalde gevallen kan worden afgeweken van het Nederlands als instructietaal’.

Dit betekent dan ook dat elk land vrij beslist in welke mate het daar al dan niet van afwijkt. In het voorliggende BA/MA-decreet dat dan toch binnen de Raad van State gelect wordt – ik vernam gisteren namelijk dat de minister het niet kon inzien, maar collega's uit de oppositie wel, iets waarbij ik me wel vragen stel -, hebben we voldoende waarborgen ingebouwd zodat het Nederlands ook in het tertiair onderwijs behouden blijft als instructietaal.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Collega's, het Comité van Ministers heeft tijdens zijn vergadering van 14 januari 2002 te Breda het advies van de Raad van de Nederlandse Taalunie behandeld en heeft besloten dat de aanbevelingen 5 en 7 van de Raad die handelen over de positie van het Nederlands als instructietaal in het tertiair onderwijs een

Vanderpoorten

prioritaire plaats zullen krijgen in het toekomstig beleid. De twee aanbevelingen worden geconcretiseerd in de komende beleidsdocumenten van de Nederlandse Taalunie, namelijk het meerjarenbeleidsplan 2003-2007 en vervolgens op projectniveau in de daarop gebaseerde jaarlijkse actieplannen. Het rapport dient als referentiekader. Het algemeen secretariaat zal de ontwikkelingen inzake het gebruik in de hogeronderwijsinstellingen in de komende jaren van dichtbij opvolgen.

Tot op heden zijn, wat de taalproblematiek betreft, in het licht van de aanbevelingen van de Nederlandse Taalunie met mijn Nederlandse collega nog geen concrete afspraken gemaakt.

Voor het onderwijs in het Nederlands binnen het taalgebied berust de verantwoordelijkheid in de eerste plaats bij de Vlaamse en de Nederlandse onderwijsministers elk afzonderlijk. Zo heb ik voor de Vlaamse hogeronderwijsinstellingen in het voorontwerp van structuurdecreet een taalregeling uitgewerkt die is aangepast aan de BA/MA-structuur en de Vlaamse praktijk. Nederland heeft in de nieuwe regelgeving die de BA/MA-structuur invoert de bestaande taalregeling behouden. De Nederlandse taalregeling maakt, in tegenstelling tot Vlaanderen, geen onderscheid tussen de bachelor- en masterfase, maar wijkt in principe niet fundamenteel af van de Vlaamse. Beide regelingen onderschrijven het principe van het behoud van het Nederlands als onderwijstaal met de mogelijkheid om mits motivatie in bepaalde gevallen af te wijken, rekening houdend met de functionaliteit van de opleiding en het belang van de student. In de praktijk van de instellingen zijn er vanzelfsprekend verschillen die eigen zijn aan de Vlaamse en Nederlandse taalbeleving.

Zoals aanbevolen door de Raad van de Nederlandse Taalunie ben ik wel bereid om een overleg op te starten om gezamenlijk met mijn Nederlandse collega de taalproblematiek op te volgen, het beleid te stroomlijnen en zo nodig toe te werken naar een meer overeenstemmende praktijk. De Raad van de Nederlandse Taalunie beveelt aan dat het Nederlands in principe de voertaal is bij alle bacheloropleidingen aan de instellingen van hoger onderwijs binnen het primair Nederlandstalige gebied. Uitzonderingen zijn mogelijk, maar moeten in protocollen worden vastgelegd.

Wat de masteropleidingen betreft, aanvaardt de Raad een meer pragmatisch standpunt. De Raad aanvaardt dat, waar het doeltreffend is, de onder-

wijstaal in de masteropleidingen anders is dan het Nederlands. Het hoger onderwijs moet tegemoetkomen aan de behoeften van de student die, van zodra hij is afgestudeerd, in een wereld zonder grenzen zijn weg zal moeten vinden. Zij dringt er wel op aan dat masteropleidingen die inhoudelijk de lage landen raken of die voorbereiden op beroepen die een sterke mate van contact met Nederlandstalige burgers inhouden, in elk geval in het Nederlands gegeven worden. De taalregeling die is uitgewerkt in het voorontwerp van structuurdecreet, is in overeenstemming met deze aanbeveling, zowel wat de master- als wat de bachelorfase betreft. In de bachelor- en in de masteropleidingen kan een andere taal worden gebruikt voor de opleidingsonderdelen die een vreemde taal tot onderwerp hebben, die gedoceerd worden door andersstalige gasthoogleraren of gastprofessoren of die, met instemming van het instellingsbestuur, aan een andere instelling voor hoger onderwijs worden gevolgd.

Daarnaast kan een instelling, als uit een expliciet gemotiveerde beslissing daartoe blijkt dat het gebruik van een andere onderwijstaal een meerwaarde voor de studenten vormt en dit voor de desbetreffende opleiding functioneel is, een andere taal dan het Nederlands gebruiken. Voor de bacheloropleidingen is het gebruik van een andere taal dan het Nederlands beperkt tot ten hoogste 20 percent van de omvang van het opleidingsprogramma van een studiejaar.

Een instelling kan ook bachelor- en masteropleidingen volledig in een andere taal dan het Nederlands aanbieden, indien het om opleidingsprogramma's gaat die specifiek ten behoeve van buitenlandse studenten zijn ontworpen. Hierbij geldt dan wel de voorwaarde dat er een equivalente opleiding in het Nederlands moet worden aangeboden.

De instellingen zullen ten slotte rekenschap moeten geven van hun beleid inzake het gebruik van een andere onderwijstaal dan het Nederlands. Dit moet gebeuren in een jaarlijks verslag met een overzicht van de doelstellingen en resultaten die zijn onderbouwd door kwantitatieve gegevens. Ze moeten dit verslag elk jaar binnen de drie maanden na het einde van het academiejaar aan de Vlaamse regering en aan het Vlaams Parlement bezorgen.

Vanuit Vlaams oogpunt is dus zowel de huidige praktijk in Vlaanderen als de regelgeving die op til staat, bevredigend in het licht van de aanbevelingen van de Nederlandse Taalunie. Ik ben bereid deze problematiek alleszins aan Vlaamse zijde,

Vanderpoorten

maar bij voorkeur samen met mijn Nederlandse collega, verder op te volgen en te evalueren. Ik weet dat dit ook een van de discussiepunten zal zijn op het moment dat het structuurdecreet hier in behandeling zal worden genomen.

De voorzitter : De heer Librecht heeft het woord.

De heer Julien Librecht : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik begrijp wel dat u zich momenteel in dit verband enigszins behoedzaam opstelt. Ik begrijp eveneens dat het ook voor u nog wel een beetje koffiedik kijken is. Het gegeven is erg complex. Met de tijd zal het waarschijnlijk nog complexer kunnen worden. Ik heb mijn vragen gesteld uit bezorgdheid om wat ons op taal- en onderwijsgebied in dit verband nog te wachten staat. Ik heb daarover ook een voorstel van resolutie ingediend.

Mevrouw de minister, ik weet niet of het mogelijk is om uw antwoord te krijgen. Ik zou het graag nog eens lezen. Op dit moment wil ik ook de optie openhouden om eventueel een met redenen omklede motie in te dienen.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Librecht werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

– *De heer André Van Nieuwerkerke treedt als voorzitter op.*

Interpellatie van de heer Chris Vandenbroeke tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het aantal diplomalozeschoolverlaters en het deeltijds onderwijs, inzonderheid het deeltijds beroepssecundair onderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Vandenbroeke tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het aantal diplomalozeschoolverlaters en het deeltijds onderwijs, inzonderheid het deeltijds beroepssecundair onderwijs.

De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik heb bij mijn interpellatieverzoek een uitvoerige toelichting gegeven van wat ik hier samenvattend zal brengen. Het gaat hier in elk geval over een zeer cruciaal onderwerp.

Bij wijze van inleiding wil ik het volgende even in herinnering brengen. Wat zijn, afstandelijk bekeken, de basiskennmerken van het onderwijs in Vlaanderen ? Ten eerste scoren we ongelooflijk goed inzake het participeren in het hoger onderwijs. Afgerond kunnen we stellen dat ruim 50 percent van onze 18-jarigen hoger en/of universitair onderwijs volgt. Mogelijk zijn we hiermee recordhouder.

Tegenover dit ongelooflijk pluspunt staat echter een ongelooflijk pijnpunt. Ook daar zouden we mogelijk recordhouder kunnen zijn. Niettegenstaande alle mogelijke middelen die we in het onderwijs investeren, verlaat nog altijd afgerond 15 percent van onze jongeren het leerplichtonderwijs zonder diploma en/of getuigschrift.

Als zowel dit pluspunt als dit pijnpunt realiteit is, dan ligt het voor de hand dat er met een vergaande regelmaat in eerste orde binnen deze commissie wordt ingegaan op de troefkaart van de zeer hoge participatie in het hoger onderwijs. Het is evident dat in deze commissie dienaangaande geregeld vragen en interpellaties worden gesteld en beantwoord. Het is ook goed dat in het verlengde van dit dossier uitvoerige uiteenzettingen worden gegeven, zoals die van de heer Van den Brande van vorige week over het wetenschappelijk onderzoek aan de universiteiten. Men engageerde zich om tegen 2010 3 percent van de middelen te reserveren voor wetenschaps- en innovatiebeleid. Een derde van de middelen moet komen van de overheid, twee derde uit de privé-sector.

In deze interpellatie heb ik het vooral over het pijnpunt. De regering heeft er aandacht voor. In de beleidsnota wordt daarover gesproken. Naar mijn gevoel gebeurt dat nog te weinig. De minister wil tegen het eind van de zittingsperiode het probleem

Vandenbroeke

met 20 percent reduceren. Dat is ambitieus. Het is de vraag of dat haalbaar is. Toch wil ik de andere commissieleden nu al oproepen om hiervan een nog ambitieuzer project te maken, en om er ons toe te verbinden om tegen 2010 het probleem te reduceren tot maximaal 5 percent. Dat is pas echt ambitieus.

Deze regering wil de actieve welvaartsstaat realiseren door de werkzaamheidsgraad te verhogen. Dat is erg positief, want onze werkzaamheidsgraad is zwak. De cijfers terzake zijn aangepast, maar zelfs zonder die statistische aanpassing is de realisatie in Vlaanderen van de doelstelling die de Europese Commissie formuleert nog veraf. Ik wil hier benadrukken dat we de verhoging van de werkzaamheidsgraad kunnen realiseren door de vele pijnpunten in het DBSO aan te pakken. We moeten erg ambitieus zijn in onze pogingen om het aantal scholieren die het leerplichtonderwijs zonder diploma verlaten, te verminderen.

Ere wie ere toekomt : ik wil verwijzen naar een interpellatie van de heer De Meyer van januari 2001. Daarin brengt hij de pijnpunten goed onder de aandacht. Hij had het over de trajectbegeleidingen, over de noodzaak van een eenvormig sociaal statuut en over de noodzaak van betere afspraken met de werkgevers. Korte tijd nadien heeft de heer De Meyer in de commissie een nieuwe vraag gesteld. Hij wou nagaan in welke mate er met zijn interpellatie rekening was gehouden.

Kort voor het zomerreces van 2002 heb ik zelf geïnterpelleerd. In het verlengde van de discussie is toen in een voorstel van resolutie op het volgende aangedrongen : 'Het Vlaams Parlement vraagt de Vlaamse regering om, naar aanleiding van 20 jaar leerplichtverlenging tot 18 jaar – wet van 29 juni 1983 -, in samenspraak met het Vlaams Parlement een fundamentele gedachteswisseling te houden over de leerplichtverlenging tot 18 jaar en over de rol en de invulling van het deeltijds onderwijs in Vlaanderen.' Oppositie en meerderheid dienden ook nog moties in. De motie van de meerderheid is uiteindelijk in de plenaire vergadering goedgekeurd.

In het licht van wat de heer De Meyer had gesteld, was de goedgekeurde motie maar een afkooksel. In de goedgekeurde motie staat dat er contacten zullen worden gelegd met de departementen Cultuur, Onderwijs en Welzijn. De tekst is erg vaag, en staat een degelijke opvolging niet echt toe.

– *De heer Gilbert Vanleenhove, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

In het verlengde daarvan heeft Agalev tijdens het reces een persmededeling verspreid. Dat was wat vreemd : nadat ze eerst die weinigzeggende motie had gesteund, heeft ze opnieuw de aandacht gevestigd op dit acute pijnpunt van het deeltijds onderwijs. Daarbij koos ze onder meer ook voor een gevoelige toename van de financiering. Meer bepaald ging het over een toename met 2,25 miljoen euro of ongeveer 100 miljoen frank. De begrotingsbesprekingen zijn volop bezig. De begroting kwam uitgebreid aan bod in deze commissie. Voor zover ik weet, is die toename er niet gekomen.

We moeten ons bezinnen over wat er de voorbije tijd is gebeurd en over de nieuwe informatie die we terzake hebben. Ik put daarbij uit zowel de studies van professor Van Damme als het initiatief van de stad Gent en andere studies. De participatie aan het deeltijds onderwijs is bij ons in vergelijking met andere Europese landen niet zo groot. Volgens de jongste tellingen gaat het over iets meer dan 6.200 betrokkenen, dus 5 percent van de schoolpopulatie. Maar we stellen wel vast dat deze participatie in de lift zit. Ten opzichte van vorig jaar was er een toename met 4 percent.

In de voorbije tien jaar was er een ongelooflijk sterke toename, met 28 percent. We weten ook dat het veeleer gaat over jongens dan over meisjes. Het aandeel van de jongens bedraagt twee derde, tegenover een derde voor de meisjes. Ook zijn allochtonen in toenemende mate ingeschreven voor het deeltijds onderwijs. Zij komen er buitenproportioneel aan bod.

We stellen ook vast dat er een enorm tekort aan praktijkervaring is. Dit is een acuut probleem, waar eerdere moties en resoluties al sterk de nadruk op legden. Een derde tot de helft van die leerlingen kan nauwelijks of geen praktijkervaring opdoen. We stellen vast dat een heel groot aantal van deze DBSO'ers maanden na het verlaten van de school nog steeds werkloos zijn, met het risico dat ze dit op zeer lange termijn zullen blijven.

Ik wil ook verwijzen naar het initiatief in Gent. Ik moet de huidige schepen van Onderwijs in Gent niet eens vernoemen. Daar gaat het over 180 leerlingen. Ik stel vast dat er een enorm gebrek is aan mogelijkheden tot praktijkervaring. Vandaar de suggestie van de schepen van Onderwijs dat de stadsdiensten hierbij zouden worden betrokken, om een meerwaarde te creëren inzake attitudes en ervaring. Ik stel ook vast dat ruim 60 percent van

Vandenbroeke

die participanten het sterk laten afweten op die nauwelijks twee dagen per week dat ze theorielessen moeten volgen. Dat is bijzonder verontrustend. Bij eerdere besprekingen waren we het eens dat die twee dagen toch waardevol waren, maar zelfs daar is de afwezigheidsgraad enorm. Wat die mensen dan doen mag God weten, maar echt positief kan dit niet zijn.

Mevrouw de minister, ik zou terzake een uitgebreide gedachtewisseling willen voeren, twintig jaar na de invoering van het leerplichtonderwijs. We moeten ons bewust zijn van de vele pijnpunten die er terzake zijn, en moeten dit probleem naar best vermogen verhelpen. Ik stel de ambitie voorop om ervoor te zorgen dat dit tegen 2010 nog maximaal 5 percent zou zijn. Dat is hoger gegrepen dan de reductie van 20 percent die u al vooropstelt. Ik zou ambitieuzer durven zijn.

De voorzitter : De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de voorzitter, ik ben tevreden met deze interpellatie van de heer Vandenbroeke. Ik voel me door zijn interpellatie gesteund in mijn bezorgdheid, die ik hier reeds regelmatig heb geuit, voor de zwakste groep leerlingen in het middelbaar onderwijs.

Het wetenschappelijk onderzoek terzake kunnen we kort samenvatten. De kansen van deze groep jongeren worden heel sterk mee bepaald door de werkervaring die ze opdoen tijdens hun opleiding. Jammer genoeg bestaat nog steeds een probleemsituatie. Het is nog maar geleden van bij de begrotingsbesprekingen dat ik deze problematiek op de agenda heb geplaatst. Minister Vanderpoorten heeft ons toen duidelijkheid gegeven over een aantal cijfergegevens. Over wat er nog concreet zou gebeuren tijdens deze legislatuur blijf ik echter op mijn honger zitten.

Ik herinner me nog de bespreking die we enkele maanden – of was het enkele jaren – geleden hebben gevoerd over een gemeenschappelijke resolutie inzake deze problematiek. Minister Vanderpoorten heeft toen terecht gezegd dat het probleem niet uitsluitend onder haar verantwoordelijkheid viel, maar ook onder die van de minister van Welzijn en die van de minister voor Cultuur. Ook zij moeten hun verantwoordelijkheid nemen.

Naar aanleiding van de interpellatie van de heer Vandenbroeke heb ik nagegaan wat er over deze problemen in de beleidsbrieven van de minister

van Welzijn en van die van Jeugd staat. Spijtig genoeg heb ik in de tekst van minister Vogels niets gevonden. Ik heb wel passages aangetroffen over de deeltijdse vorming in de beleidsbrief van de minister van Jeugd.

De bevoegde minister schrijft dat ‘het lange tijd onduidelijk is geweest welke de te volgen weg was met betrekking tot deze sector. Zowel de organisaties als de overheid slagen er niet in om op basis van de huidige argumenten te komen tot eenduidige afspraken. Iedereen is het erover eens dat de huidige organisatie met gedeelde verantwoordelijkheid tussen de departementen van Onderwijs en Cultuur leidt tot nodeloze beperkingen, vooral met betrekking tot de kansen van de betrokken jongeren. In 2002 hebben reeds een aantal verkennende gesprekken plaatsgevonden die vooral het wederzijds vertrouwen hebben versterkt. Hierbij moeten de uitgangspunten zijn dat het belang van jongeren centraal staat en dat de meerwaarde van het huidig aanbod niet verloren mag gaan. Het valt af te wachten of de resultaten van dit overleg nog kunnen leiden tot wetgevend initiatief’.

Mijnheer de voorzitter, indien dit het oordeel zou zijn na 3 dagen of 3 maanden regeringswerk, dan had ik daar alle begrip voor, maar na 3 jaar ontgoochelen deze verklaringen me enorm.

Mevrouw de minister, welke gezamenlijke initiatieven ten bate van deze specifieke doelgroep in het deeltijds onderwijs kunnen we van de regering nog verwachten? Hoe zullen de gesprekken met de andere departementen verder verlopen?

De voorzitter : De heer Ramon heeft het woord.

De heer Frans Ramon : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, ik ben verheugd dat deze interpellatie wordt gehouden, hoewel het over een groep van slechts 6.000 leerlingen gaat. Dat lijkt niet zoveel waardoor de aandacht voor het probleem dreigt te verminderen. Toch biedt net deeltijds onderwijs de mogelijkheid de ongekwalificeerde uitstroom tegen te gaan.

Het deeltijds leren wordt onderbenut. Te weinig jongeren maken daar gebruik van. Het is een kwalitatief goed systeem waar heel wat meer jongeren hun voordeel mee zouden kunnen doen. Men heeft een bepaalde expertise opgebouwd die kan worden toegepast in andere onderwijsvormen.

Ik ben het eens met wat de interpellant heeft gezegd over de stageplaatsen. Het gaat om een fundamenteel probleem. Dit heeft zijn repercussies op

Ramon

het spijbelen. Wie geen werk vindt of geen stageplaats heeft, zal meer spijbelen en zal geen theoretische vorming volgen. Wie geen stageplaats heeft, zal later ook minder gemakkelijk aan werk geraken. Het een heeft ook met het ander te maken.

Ik heb in mijn tekst gepleit om aan de trajectbegeleiding en al wat daarrond hangt meer middelen te besteden. Het is immers zeer belangrijk plaatsen te vinden en te zorgen voor de begeleiding van de jongeren op de werkplaats. Dat is niet zo evident.

Het is ook belangrijk dat de verschillende systemen in Vlaanderen – de middenstandsopleiding en het DBSO – en de daarmee gepaard gaande verschillende statuten en contracten op elkaar worden afgestemd. Op dit moment is het een draak met veel koppen. De zaak moet voor de jongeren die de opleiding volgen, doorzichtiger worden.

Het is een goed voorstel om na 20 jaar van leerplichtverlenging wat meer aandacht aan het idee te besteden.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, het verheugt me ten zeerste dat deze problematiek geregeld ter sprake komt. We hebben het er recent, tijdens de begrotingsbesprekingen, nog over gehad.

Het feit dat we daar om de haverklap over discussiëren, betekent dat de interesse van deze commissie voor de kleine groep van bedreigde jongeren zeer groot is. Uit mijn ervaring in mijn onmiddellijke omgeving weet ik dat het inderdaad bijna altijd om jongens gaat. Het probleem zit er bij hen bij wijze van spreken ingebakken, waardoor ze in botsing komen met de grenzen van dat kleine systeem. Ze worden quasi overal uitgesloten door vrij banale voorvallen. Het lijkt wel of de Wet van Murphy in het kwadraat speelt.

Op een of andere manier zou er een protocol tot stand moeten komen met de industrie voor een gegarandeerd aantal stageplaatsen per jaar. Alles staat of valt met de stageplaatsen. Als die er niet zijn, komt er een vicieuze cirkel op gang waarin die jongeren niet meer aan de bak komen. Ik wil ervoor pleiten dat deze commissie op een of andere manier een incentive geeft aan andere commissies om zo'n protocol af te sluiten met de industrie opdat we het aantal stageplaatsen dat we jaarlijks

nodig hebben voor die jongeren, kunnen garanderen. Dat is van het grootste belang.

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Mijnheer de voorzitter, ik sluit me aan bij de vorige sprekers. Het lijstje dat we hebben ontvangen naar aanleiding van de begrotingsbespreking heeft me nog eens verbaasd omwille van de gestadige groei. Ik herinner ook aan ons bezoek aan een school voor buitengewoon onderwijs in Brugge en aan de gedachtewisseling die we daarover met de minister hebben gehad.

Mevrouw de minister, ik ben in de archieven gedoken en heb vastgesteld dat uw voorganger in 1996 naar aanleiding van een interpellatie van de heer Denys het toen allemaal nog niet zo erg vond. Toenmalig minister Vandebossche antwoordde dat het beter zou zijn om een stimulans te geven aan de jongeren die schoolmoe zijn in het gewoon en buitengewoon onderwijs door ze naar het deeltijds onderwijs te laten gaan. Daar zouden ze goed worden opgevangen. Spijtig genoeg groeit dit aantal en merken we dat het daar toch niet allemaal zo makkelijk loopt.

Als we allemaal beamen dat het onderwijs voor die doelgroepen meer inspanningen moet leveren, moeten ook andere betrokkenen uit welzijn, arbeid en tewerkstelling dringend iets doen. We hadden afgesproken tijdens onze gedachtewisseling dat een stappenplan zou worden uitgebouwd over de verdere aanpak, samen met de ministers uit de andere sectoren. Ik heb daar nooit iets concreets van gezien. Mevrouw de minister, ik wil niet zeggen dat u geen stappen hebt genomen maar het verontrust me enerzijds dat jongeren heel gemakkelijk naar de technische en beroepsrichtingen gaan en later nog eens de waterval nemen, en anderzijds dat jongeren uit het hoger onderwijs gemakkelijker kiezen voor minder moeilijke opleidingen. Dat is blijkbaar een algemeen maatschappelijk gegeven. Als dit niet kan worden omgekeerd op alle niveaus, dan zouden we wel eens met een probleem kunnen zitten.

De voorzitter : Mevrouw Claes heeft het woord.

Mevrouw Hilde Claes : Mijnheer de voorzitter, ik sluit me aan bij alle genoemde argumenten. Om het belang van de problematiek te onderstrepen wil ik nog eens verwijzen naar een onderzoek van Van Damme waaruit is gebleken dat geletterdheid en ervaring helemaal niet erkend worden en dat het aankomt op het behalen van een diploma. De

Claes

ongekwalificeerde uitstroom is in dat opzicht bijna rampzalig.

Ik kan het belang van stage enkel onderschrijven. Ik wil hier graag nog extra aandacht voor vragen. Het accent moet liggen op de opleiding zodat ze voor de stagiair een meerwaarde betekent. Het accent moet ook liggen op samenwerking met andere domeinen, en ik denk hierbij vooral aan de arbeidsmarkt en de welzijnssector. De heer Van Baelen heeft volgens mij volledig terecht gewezen op het probleem van de schoolmoetheid die in deze problematiek past. Er moet dan ook worden gewerkt aan maatregelen om het welbevinden en welbehagen van die kinderen te verhogen.

De voorzitter : Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Ik sluit me eveneens aan bij dit belangrijke thema. Wanneer jongeren in dit schoolsysteem zitten en geen stageplaats vinden, tast dit het zelfbeeld van deze jongeren ontzettend aan. Ik ben al herhaaldelijk door ouders aangesproken die wanhopig zijn omdat hun zoon de hele dag in bed ligt omdat hij geen stageplaats heeft en de moed niet meer opbrengt om naar de les te gaan. De jongeren krijgen de indruk dat ze niet gewenst zijn. Daarom is het essentieel dat de stageplaatsen voorhanden zijn. Men moet afspraken maken en samenwerken met het bedrijfsleven en met overheidsdiensten om ervoor te zorgen dat er voor elke jongere een mogelijkheid bestaat om stages te doen en werkervaring op te bouwen.

In grote steden is de situatie flagrant. We hebben gisteren de cijfers van de werkloosheid in Antwerpen gehoord. Het gaat vooral om laaggeschoolde allochtone jongeren. In Brussel is dat hetzelfde. Deze jongeren hadden juist in dit soort onderwijs een kans moeten krijgen. We moeten dit probleem opvangen in de schooltijd. Dat betekent niet alleen dat aan jongeren een kans wordt geboden om een goede werkattitude en een “stiel” te leren, maar ook dat de bedrijven leren werken met deze jongeren. Ik hoor nog te veel van KMO's, kleine bedrijven en zelfstandigen dat men het moeilijk heeft om met allochtone jongeren te werken. Men moet hiervan werk maken door contracten af te sluiten met het bedrijfsleven die dit mogelijk maken. Zo kunnen we verhinderen dat we straks niet met een nog groter probleem van werkloosheid zitten.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, ik zal de vragen van de heer Vandebroeke punctueel beantwoorden en dan terugkomen op de bijkomende vragen. In uw tekst spreekt u over diplomaloze schoolverlaters en haalt u verschillende cijfers aan. Ik wil hierbij opmerken dat er een veelheid aan definities bestaat om de ongekwalificeerde uitstroom te beschrijven. Al naargelang men de klemtoon legt op bepaalde dimensies, zullen wij hier tijdens deze vergadering over andere cijfers en leerlingen spreken.

Om te vermijden dat de cijfers die u aanhaalt een eigen leven gaan leiden, wens ik toch een aantal verduidelijkingen te maken bij de verschillende cijfers die hier in de onderwijscommissie aan bod komen.

Het HIVA heeft een onderzoek – namelijk OBPWO-project 98.10 – uitgevoerd naar de omvang, karakteristieken en aanpak van de ongekwalificeerde uitstroom. In het conceptueel kader van dit onderzoek, tekenden ze op basis van een literatuurstudie een model uit van mogelijke definities om het aantal niet-gekwalificeerde schoolverlaters te definiëren.

De twee belangrijkste dimensies op basis waarvan men het aantal niet gekwalificeerde schoolverlaters kan vaststellen, zijn de volgende. Een eerste dimensie is de dimensie leerplicht. In dit geval definieert men het aantal niet gekwalificeerde schoolverlaters als de leerlingen die voor het einde van de leerplicht het onderwijs hebben verlaten.

Een andere dimensie is de dimensie diplomabezit. In dit geval spreekt men over het aantal leerlingen die het onderwijs verlaten zonder een diploma of getuigschrift. Binnen deze dimensie kan men nog een verder onderscheid maken, waar ik zo dadelijk op terugkom.

Naargelang de keuze voor één van deze dimensies spreekt men over verschillende definities en zullen de cijfers die men aanhaalt voor Vlaanderen ook anders zijn. Aansluitend bij dit onderzoeksrapport en de discussies die hierover in het verleden in een visiegroep gevoerd zijn, wens ik te verwijzen naar cijfers die een combinatie maken van de eerste en tweede dimensie.

Daarom wens ik ongekwalificeerde schoolverlaters te definiëren als alle leerlingen vanaf 18 jaar die niet in het bezit zijn van één van de volgende drie soorten diploma's of getuigschriften : een diploma of getuigschrift van het tweede jaar van de derde graad voltijds onderwijs ; of een getuigschrift derde

Vanderpoorten

jaar tweede graad BSO, een kwalificatiegetuigschrift derde graad DBSO, een attest vijfde jaar BUSO-OV3 of een getuigschrift middenstandopleiding ; of een getuigschrift tweede graad TSO/BSO. Het gaat daarbij respectievelijk om trap 1, trap 2 en trap 3.

Het is echter niet zo eenvoudig om het aandeel ongekwalificeerde schoolverlaters zomaar te bepalen, zoals ik ze zopas verwoordde in de drietrapsdefinitie. Zo dient men hiervoor onder meer schoollopenbanen van leerlingen systematisch in kaart te kunnen brengen. Tot dit schooljaar was dit onmogelijk. De leerlingendatabank, een databank die kan worden beschouwd als de belangrijkste bron van leerlingengegevens, is immers een momentopname op 1 februari van elk schooljaar, waarbij als het ware een foto genomen wordt van het aantal leerlingen en de studies die zij volgen of gevolgd hebben. Pas sinds dit schooljaar worden gegevens per leerling opgevraagd. Daarom gaat het bij cijfers steeds om ramingen. Ook dekken de databanken van het departement onderwijs – leerlingendatabank en instellingendatabank – niet alle vormen van onderwijs – waarbij ik bijvoorbeeld verwijs naar de VIZO-opleidingen – en niet alle onderwijsinstellingen.

Uitgaande van deze drietrapsdefinitie zijn de onderzoekers van het HIVA erin geslaagd om op basis van de bestaande databanken de omvang van de ongekwalificeerde uitstroom te ramen. Zij beklemtonen dat het hierbij telkens gaat over schattingen waarbij dus rekening moet worden gehouden met een zeker foutenpercentage. Hun raming betreft wel alleen trap 1 en trap 3. Trap 2 blijkt onmogelijk te berekenen omdat ze niet weten in welke mate de leerlingen die dergelijke kwalificatie behalen, in werkelijkheid nadien nog verder studeren. Hun vaststellingen kunnen beschouwd worden als nulmetingen, wil men na een aantal jaar de evolutie bekijken.

Het aandeel van de leerlingen die uitstromen zonder diploma of getuigschrift van het tweede jaar derde graad – dus trap 1 – tegenover de totale groep onderwijsverlaters vertoont een dalende trend, maar lijkt vanaf 1994 te stagneren rond de 17 procent. Het aandeel van de leerlingen die uitstromen zonder diploma of getuigschrift van het tweede jaar derde graad – dus trap 1 – tegenover de gehele leerlingenpopulatie vertoont een dalende trend, maar lijkt vanaf 1992 te stagneren rond de 3 procent.

Het aandeel van de leerlingen die uitstromen zonder getuigschrift van de tweede graad – dus trap 3 – tegenover de totale groep onderwijsverlaters vertoont een dalende trend, maar lijkt vanaf 1995 te stagneren rond de 3,5 procent. Het aandeel van de leerlingen die uitstromen zonder getuigschrift van de tweede graad – dus trap 3 – tegenover de gehele leerlingenpopulatie vertoont een dalende trend, maar lijkt vanaf 1995 te stagneren rond de 0,9 procent.

Deze zopas vernoemde cijfers illustreren dat men het aandeel ongekwalificeerde schoolverlaters op twee verschillende wijzen kan weergeven. Ofwel berekent men de ratio tegenover de hele leerlingenpopulatie, ofwel berekent men de ratio tegenover het aantal schoolverlaters. In Europees en internationaal perspectief is niet steeds even duidelijk tegenover welke populatie de cijfers moeten worden bekeken.

In het onderzoeksrapport maakte het HIVA eveneens een aantal schattingen voor de gegevens van de LOSO-databank. Ik meen te begrijpen dat u naar deze schattingen verwijst. Ik wens echter te benadrukken dat het hier gaat om een niet a-selecte steekproef van een groep leerlingen die in 1990 hun schoolloopbaan in het secundair onderwijs gestart zijn. Deze gegevens kunnen een aanvulling en verdere concretisering zijn van de cijfergegevens die ik zopas aanhaalde, maar het betreft hier wel een groep leerlingen die in 1990 in het secundair onderwijs gestart is – dit is ondertussen 12 jaar geleden – en die wonen in twee specifieke regio's. Ondertussen zijn er reeds heel wat acties ondernomen, onder meer de modularisering in het beroepssecundair onderwijs, de financiering van werkwinkels, de extra uren ter bevordering van de werker-variant in het deeltijds onderwijs, enzovoort.

De resultaten van dit onderzoek moeten dus enigszins genuanceerd worden ten aanzien van de actuele context. Alleszins blijkt uit de toenmalige analyses dat volgens trap 1 van de Vlaamse definitie 80,1 procent van de instroomcohort gekwalificeerd is. Voor trap 2 neemt dat toe tot 82,9 procent en voor trap 3 tot 90,8 procent. 80,1 procent van de opgevolgde leerlingen die hun secundair onderwijs startten in 1990, behaalden hun diploma of getuigschrift van het tweede jaar van de derde graad voltijds onderwijs. Als ik zie in uw vraagstelling dat u spreekt over 18 procent, vermoed ik dat u alleen naar dit stukje definitie – namelijk trap 1 – verwijst. Als u hierbij daarentegen alle leerlingen toevoegt die hun getuigschrift van hun derde jaar tweede graad BSO behaalden, alsook zij die hun kwalificatiegetuigschrift van de derde graad DBSO

Vanderpoorten

behaalden én de leerlingen die beschikken over een attest BUSO-OV3 én de leerlingen die hun getuigschrift van de leertijd van het VIZO behaalden, dan stijgt het percentage gekwalificeerde uitstromers tot 82,9 percent. Breidt men deze definitie uit tot de derde trap of voegt men bij de groep gekwalificeerde schoolverlaters de leerlingen toe die als hoogste getuigschrift het getuigschrift van de tweede graad hebben behaald, dan kunnen de onderzoekers vaststellen dat 90,8 percent van de leerlingen die het onderwijs verlaat, kan worden omschreven als een gekwalificeerde uitstromer.

Op basis van het instrument dat de onderzoekers van het HIVA ontwikkelden, kunnen we in de toekomst de opvolging uitvoeren. Gezien de complexiteit van deze meting, werd dit als opdracht toevertrouwd aan het Steunpunt 'Loopbanen van leerlingen en studenten in het onderwijs en de overgang van onderwijs naar arbeidsmarkt'. Eén van de doelstellingen of projecten van dit Steunpunt bestaat erin de omvang van de ongekwalificeerde uitstroom te actualiseren.

Vervolgens wens ik ook in te gaan op mijn belofte om het aantal ongekwalificeerde schoolverlaters te verminderen. Deze belofte past onder meer in de afspraken die ik maakte tijdens de Europese Raad van Lissabon en het Pact van Vilvoorde. Als de Europese overheid spreekt over de omvang van de ongekwalificeerde schoolverlaters, dan heeft ze het over het aantal 18- tot 24-jarigen dat alleen het lager secundair onderwijs heeft gevolgd en geen verder onderwijs of opleiding krijgt. Dit leidt tot interpretatieproblemen aangezien we in Vlaanderen niet meer spreken over lager secundair onderwijs. Met het oog op de gevraagde nulmeting is overleg op Europees niveau en op basis van de ISCED-classificatie nodig. Normaliter is de inschaling op ISCED-2 de norm. Voor Vlaanderen is dat de eerste graad secundair onderwijs. U zult gemerkt hebben dat er in de drietrapsdefinitie gekozen wordt voor een strengere definitie. Daar hangt ongeloflijk veel van af.

Daarenboven is het niet eenvoudig om de combinatie 'niet in het bezit van een diploma hoger secundair onderwijs' en 'al dan niet volgen van verder onderwijs of opleiding' te capteren. Leerlingen die van onderwijsinstelling veranderen, kunnen niet verder opgevolgd worden aangezien er nog steeds geen uniek volgnummer gehanteerd wordt. Pas sinds 5 september 2002 is er een nieuw koninklijk besluit dat de toegang tot de informatiegegevens en het gebruik van het identificatienummer

van het Rijksregister regelt, waardoor het mogelijk zal worden om onder bepaalde voorwaarden studie- en schoolloopbanen van leerlingen te volgen.

Wat het eerste deel van uw tweede vraag betreft, kan ik het volgende antwoorden. De huidige stand van zaken van het project modularisering is als volgt : er participeren 21 BSO-scholen met 984 leerlingen tweede en derde graad, 19 BSO-scholen met 2.026 leerlingen vierde graad, 10 DBSO-centra met 674 leerlingen en 3 BUSO-scholen met 53 leerlingen. In het project zijn de deelnemende studiegebieden : auto, handel, mechanica-elektriciteit, bouw, hout, personenzorg, grafische technieken, koeling en warmte, textiel, kleding, lichaamsverzorging en voeding. De eerste conclusies die kunnen worden getrokken, zijn de volgende.

Qua welbevinden van leerlingen vinden we : hogere interesse en meer inzet voor het totale curriculum door geïntegreerde aanpak, inzien van het verband tussen de ondersteunende basisvorming en de beroepsgerichte vorming, begrip voor wat men leert en waarom, liever naar school gaan.

Qua welbevinden van leraars vinden we : hogere motivatie, positieve ervaring met de totaalbenadering van de lerende door de begeleiding in team, grotere jobvoldoening, hogere taakbelasting inherent aan vernieuwingen.

Qua onderwijskundige organisatie vinden we : leraren zijn nog zoekend naar een optimale invulling voor gedifferentieerde onderwijsactiviteiten, flexibel leren vraagt een flexibele coach, resterend probleem van taakdifferentiatie en opdrachtnoemers in relatie tot het huidige statuut van de leraar, organisatorische moeilijkheden wegens het naast elkaar bestaan van lineaire en modulaire opleidingen.

Qua afstemming op de beroepswereld vinden we : goede samenwerking met sommige beroepsfederaties, zeer positieve samenwerking met de VDAB en het VIZO.

Dan is er uw vraag 2B. Het derde luik van het gelijkeonderwijskansendecreet – het ondersteuningsaanbod in het voltijds secundair onderwijs – heeft als bedoeling dat alle leerlingen – ook kansarme allochtone en autochtone leerlingen – die meer dan andere leerlingen het risico lopen om geconfronteerd te worden met schoolproblemen zoals leerachterstand, zittenblijven en schooluitval, een zo gunstig mogelijke schoolloopbaan zouden kunnen doorlopen. Dit ondersteuningsaanbod loopt echter maar sinds 1 september 2002. Het is nu dus nog te

Vanderpoorten

vroeg om over de concrete effecten te kunnen spreken. Ook daar zijn scholen nog in grote mate zoekende.

Het eerste en het tweede luik van het gelijkeonderwijskansendecreet – het luik recht op inschrijving en rechtsbescherming – zullen het aantal ‘ronddwalande’ leerlingen, die uitgeschreven worden in een school en niet meer ingeschreven worden in een andere school, en zo uiteindelijk afhaken, doen verminderen, omdat er nu strikte voorwaarden zijn gesteld wanneer een school een leerling mag weigeren of doorverwijzen. Ook hier kunnen we echter nu nog geen concrete effecten meten, aangezien het recht op inschrijving en de bijhorende rechtsbescherming pas geldt vanaf volgend schooljaar

Dan kom ik nu bij vraag 2C. In Vlaanderen bestaat een conceptueel kader voor ‘elders verworven competenties’, dat door de Vlaamse regering is goedgekeurd. Voorts zal heel binnenkort op vraag van de Vlaamse regering gestart worden met een aantal proefprojecten EVC.

Hiervoor werd enkele weken geleden door de stuurgroep EVC binnen de Interface een projectoproep gelanceerd, waarbij aan secundaire scholen en hogescholen, centra voor volwassenenonderwijs, maar ook aan bedrijven, sectororganisaties en sociaal-culturele organisaties gevraagd werd zich kandidaat te stellen voor een of meerdere projecten binnen vier door de Vlaamse regering bepaalde projectdomeinen, namelijk de publieke en privé-zorgsector, inburgering, de lerarenopleiding en de opvang van laaggeschoolden. De keuze van de projectdomeinen werd mee ingegeven door de adviezen van de VLOR en de SERV hierover.

De bedoeling van deze projecten is ervaring op te doen met EVC-praktijken en hierover aan de overheid te rapporteren met het oog op een veralgemening van EVC in Vlaanderen. In de projecten staat voornamelijk het ontwikkelen van een portfolio-methodiek en het ontwikkelen van verkorte leerwegen centraal.

Voor het laatstgenoemde projectdomein wil de Vlaamse regering bijvoorbeeld dat de ingediende projecten werken rond het ontwikkelen van een methodiek die toelaat laaggeschoolden beter te oriënteren, in het bijzonder door het in rekening brengen van competenties die verworven zijn op de schoolbanken, maar voornamelijk ook daarbuiten. Het gaat hierbij om jongeren en volwassenen bij wie een elementair niveau van schrijf-, reken-,

lees- en ICT-vaardigheden ontbreekt, waardoor onder andere doorstroming naar basiseducatie of de arbeidsmarkt niet mogelijk is. Daarnaast kan het ook gaan om jongeren en volwassenen die ongekwalificeerd de schoolbanken hebben verlaten en op latere leeftijd een kwalificatie op een verkorte wijze willen behalen.

Voor elk projectdomein zal de Vlaamse regering vóór het einde van dit jaar en op advies van de Interface-stuurgroep EVC één project selecteren en financieren. Dit is voor een bedrag van 40.000 euro.

De projectoproep en de bijkomende informatie werden via de website www.vlaanderen.be, de website van het VIZO – www.vizo.be – en ook via andere sites – www.vlor.be, www.serv.be, www.socius.be -, enzovoort verspreid. Er kwamen vijftien projectaanvragen binnen. Vanaf het moment dat de projecten door de Vlaamse regering zijn toegelaten, kunnen ze door de promotoren worden gestart. Dat zal dus waarschijnlijk nog in december van dit jaar zijn.

Volgend jaar zal de stuurgroep EVC waarschijnlijk een tweede projectoproep lanceren en zal ze, zoals door de Vlaamse regering werd gevraagd, advies uitbrengen over de wenselijkheid van een gemeenschappelijke portfoliomethodiek voor Vlaanderen en over het belang van het leerbewijs.

Dan is er uw vraag 3. De hoofddoelstelling van leerplichtonderwijs is jongeren minstens een startkwalificatie te laten verwerven, hetzij voor verdere studie, hetzij voor intrede in de arbeidsmarkt.

Het is in eerste instantie de bedoeling dat jongeren voltijds onderwijs blijven volgen. In wezen is het deeltijds onderwijs er gekomen om schoolmoed jongeren een alternatief te bieden. Vanaf het eerste moment heeft het deeltijds onderwijs zich gericht naar die jongeren die het moeilijk zouden hebben om tot hun 18e voltijds op de schoolbanken te zitten. Degenen die uit het voltijds onderwijs stappen, hebben inderdaad meestal een problematische schoolloopbaan en slepen vaak meerdere sociale en persoonlijke problemen met zich mee. Dit betekent dat er in het deeltijds onderwijs een concentratie aan probleemjongeren samenkomt. Voor velen onder hen is het behalen van een certificering het minste van hun bekommernis. Zij volgen zelfs vaak de opleiding zonder te participeren aan proeven.

Nochtans is in deze onderwijsvorm de aanpak specifiek gericht op deze doelgroep – heterogeen naar motivatie, verworven competenties en persoonlijk-

Vanderpoorten

heidskenmerken – en is trajectbegeleiding geen ijdel begrip. Jongeren worden er individueel opgevangen. Het traject wordt bepaald bij instap en ze worden op dit traject individueel begeleid. Het is voor deze moeilijke doelgroep een aanvaardbaar alternatief voor voltijds onderwijs.

Mocht DBSO evolueren naar een erkende – ook maatschappelijk erkende – vorm van alternerend leren, met een certificering gelijkwaardig aan die van voltijds onderwijs, dan zou het een prachtige alternatieve leerweg zijn voor jongeren die deels willen leren op school en deels op de werkplek. Daarvoor hebben we echter de volle ondersteuning van de sociale partners nodig.

Nu moeten, in een eerste fase, de krachten gebundeld worden om te vermijden dat jongeren voor de 3 dagen buiten onderwijs geen enkele invulling hebben. Naast de 15 uur opleiding zou er voor ieder van hen een aangepaste invulling moeten kunnen worden geboden. Indien dit geen werker-
varing is, kan het een culturele of sociale activiteit zijn. Om voor deze jongeren een zinvolle invulling te vinden voor de 3 dagen buiten onderwijs, zou ik een oproep willen doen aan mijn collega-ministers om de handen in elkaar te slaan voor het zoeken naar oplossingen, want dit is en kan niet de taak van onderwijs alleen zijn.

Dan is er vraag 4. Het deeltijds onderwijs in Vlaanderen is relatief klein. Vergelijken met deeltijdse systemen in andere Europese landen is echter appelen met citroenen vergelijken. De duale systemen in andere landen hebben een totaal ander concept en zijn ook veel breder opgevat dan hier bij ons. In deze landen is het een volwaardige opleidingsvorm, waar men gelijkwaardige attesteringen kan verwerven. Het zijn systemen die gedragen en ondersteund worden door de bedrijfswereld en bedoeld zijn voor alle beroepsopleidingen in de brede betekenis van het woord.

Hier is het deeltijds leren nog te vaak de laatste halte in een cascadesysteem. De maatschappelijke erkenning moet er eerst komen, maar niet vooraleer de scholen zelf en de inrichtende machten het deeltijds onderwijs als volwaardig alternatief beschouwen. Leren op de werkplek of leren op de schoolbanken : de leerweg verschilt, het resultaat is hetzelfde. Voorlopig is het deeltijds onderwijs nog niet dat volwaardig equivalent van het voltijds onderwijs en is elke vergelijking met buurlanden een scheefgetrokken vergelijking.

Uw vraag 5 verwijst naar een aantal cijfers van Agalev. Wellicht heeft Agalev een optelling gemaakt van alle onderwijs- en andere middelen die worden besteed aan DBSO. Er zijn de gewone werkmiddelen a rato van het aantal jongeren per centrum. Er zijn sectorfondsen. Er is extra omkadering voor trajectbegeleiding. Er is Europese projectwerking met subsidiëring. Een exact cijfer geven, is moeilijk en varieert door deze extra subsidiëring. In ieder geval wordt deze onderwijsvorm in vergelijking met het voltijds onderwijs duidelijk extra gesubsidieerd.

Wat uw vragen 6 en 7 betreft, moeten we vooreerst leerlingencijfers in een duidelijk perspectief plaatsen. De voorbije jaren steeg het aantal leerlingen in het DBSO, maar hun totale aantal vertegenwoordigt slechts ongeveer 1,5 procent van het totaal aantal leerlingen secundair onderwijs. Ongeveer een derde van hen zijn meisjes, wat ongeveer overeenstemt met 0,5 procent van het totale aantal. Dat aandeel moet bovendien ook nog worden gehalveerd als men het onderscheid maakt tussen diegenen die wel en diegenen die niet leren combineren met werken.

De meisjes zijn altijd al in de minderheid geweest in het DBSO. Dat is wellicht mede het gevolg van het feit dat de centra allemaal verbonden zijn aan TSO-BSO-scholen die nijverheidstechnische richtingen aanbieden. Centra kiezen, vaak omwille van de uitrusting, in functie van het aanbod van hun centrumschool. Allochtone meisjes maken minder deel uit van het tewerkstellingscircuit, onder meer wegens culturele factoren.

Het globaal tewerkstellingspercentage in het DBSO hangt af van de conjuncturele schommelingen. In economisch gunstige tijden zijn de laaggeschoolde jongeren gemakkelijker inschakelbaar dan in crisistijden. Vandaag worden de banenplannen hertekend, en daarom is het misschien een goede suggestie om bedrijven te verplichten naar rato van hun werknemersaantal een aantal deeltijds leerplichtigen op te leiden.

Uiteraard kan men niet alleen de privé-bedrijven verplichten : ook de overheid moet haar steentje bijdragen. Deeltijds leerplichtigen moeten ook bij de overheid in aangepaste jobs aan de slag kunnen. Ze mogen niet alleen in brugprojecten terecht kunnen, maar moeten ook deeltijdse arbeidscontracten aangeboden krijgen. Het initiatief van de Gentse schepen om deeltijds leerplichtigen in stadsdiensten in te schakelen, is lovenswaardig. Ik vraag me wel af welke aanwervingskansen deze jongeren in die stadsdiensten na de leerplicht hebben. Brug-

Vanderpoorten

projecten leren ons dat na de beëindiging van de werkervaring in openbare diensten ze niet in aanmerking komen voor een indiensttreding.

Wat uw vraag 8 betreft, wil ik eraan herinneren dat in het schooljaar 2000-2001 3.177 leerlingen met problematische afwezigheden zijn gemeld aan het departement Onderwijs. Daarvan waren 922 leerlingen afkomstig uit het deeltijds onderwijs. Deze groep vertegenwoordigt 15,92 percent van het totaal aantal leerlingen in deeltijds onderwijs. Uit de cijfers besluit men dat bijna de helft van alle problematisch afwezige leerlingen afkomstig zou zijn uit het voltijds beroepssecundair onderwijs.

De oorzaken van de afwezigheden in het deeltijds onderwijs verschillen niet van deze in het voltijds onderwijs of in het buitengewoon secundair onderwijs. De drie hoofdoorzaken waarom leerlingen spijbelen zijn onmacht van de ouders in de opvoedingssituatie, familiale problemen en een zwakke schoolmotivatie.

Op 1 september 1999 werd voor alle Vlaamse secundaire scholen een regelgeving van kracht die het moet mogelijk maken dat de scholen vat krijgen op afwezigheden van alle leerlingen, en zeker op deze van leerlingen waarvoor problematische afwezigheden worden geregistreerd. Die regels zijn opgenomen in de omzendbrieven SO/2002/06, 07 en 08. Het departement Onderwijs stelde de regels op die wijze op dat in principe de financiering of subsidiëring en de studiebekrachtiging niet in het gedrang komen. Hierdoor kunnen alle scholen werken aan de diepere oorzaken van het spijbelen en een intensieve leerlingenbegeleiding opstarten. In het verleden is samen met de pedagogische begeleidingsdiensten een stappenplan uitgewerkt, dat als ondersteuning dient voor de aanpak van leerlingen met problematische afwezigheden.

Uit de registratie van oorzaken van afwezigheden wordt afgeleid dat achter afwezigheden vaak een behoefte aan hulpverlening schuil gaat. Scholen en CLB's bouwen in het licht daarvan een netwerk van hulpverlening uit. Samenwerking met buurtwerkingen, comités voor Bijzondere Jeugdzorg, schoolopbouwwerk, politiediensten en artsen rond dit probleem moet leiden tot een goede hulpverlening.

De concrete zorg voor de spijbelaars blijft dus in de eerste plaats een essentiële verantwoordelijkheid van scholen en CLB's. Het departement Onderwijs ondersteunt eventuele acties die op lokaal

niveau worden uitgewerkt. Onderwijs is onder meer betrokken bij het Strategisch Plan Integrale Jeugdhulpverlening van de minister van Welzijn. Bij dit plan zijn diverse sectoren betrokken, waaronder Kind en Gezin, de Bijzondere Jeugdzorg, de gehandicaptenzorg, het algemeen welzijnswerk, de CLB's en de gezondheidszorg. Men werkt aan gezamenlijke standpunten, die dan in proefregio's worden uitgetoetst.

De medewerking van justitie is onontbeerlijk om de zeer hardnekkige gevallen aan te pakken. Daarom is vorig schooljaar contact opgenomen met de procureurs van verschillende arrondissementen. In het kader van de integrale jeugdhulpverlening wordt gewerkt aan het uittekenen van oplossingen waarbij 'dwang' wordt opgelegd. Het is echter nog te vroeg om daaruit nu al conclusies te trekken.

Dan is er vraag 9. Er zijn nog geen doorstroomgegevens voor 2001-2002 beschikbaar. We kunnen die pas in januari meedelen, want ze worden pas zes maanden na de beëindiging van de opleiding opgevraagd.

Wat vraag 10 betreft, kan ik u meedelen dat mijn administratie niet beschikt over correcte cijfergegevens over het aantal asielzoekers en vreemdelingen in het deeltijds beroepssecundair onderwijs. We kunnen wel achterhalen wat de verhouding is tussen het aantal Belgen en het aantal niet-Belgen, op basis van de gegevens die de scholen ons bezorgen via de elektronische inschrijvingsgegevens. Deze gegevens zijn voor het deeltijds onderwijs maar beschikbaar vanaf het schooljaar 1995-1996.

Om enigszins conclusies te kunnen trekken uit de cijfers, moet een vergelijking worden gemaakt tussen de cijfers afkomstig uit het voltijds beroepssecundair onderwijs en het deeltijds beroepssecundair onderwijs. Bij het bestuderen van de cijfergegevens moet rekening worden gehouden met het feit dat veel leerlingen die oorspronkelijk uit andere landen afkomstig waren, ondertussen de Belgische nationaliteit hebben verkregen. Veel kinderen van de tweede en derde generatie van migranten verkregen de Belgische nationaliteit. De cijfers moeten we dus met enige voorzichtigheid benaderen.

Het schooljaar 1995-1996 was het jaar waarvoor het aandeel van niet-Belgen in het totaal aantal leerlingen in het voltijds beroepssecundair onderwijs het grootst was. Dat geldt ook voor het deeltijds onderwijs. De daaropvolgende schooljaren daalt het aantal niet-Belgen. Uit de voorhanden zijnde cijfergegevens wordt over het algemeen ge-

Vanderpoorten

concludeerd dat bijna alle centra worden geconfronteerd met niet-Belgen, en het ene centrum al meer dan het andere. Hoge concentraties van niet-Belgen in centra voor deeltijds onderwijs zijn er in de grootsteden Antwerpen en Gent altijd al geweest. Verder stelt men vast dat in centra waar oorspronkelijk heel veel niet-Belgen waren, het aantal niet-Belgen daalt. Dat is bijvoorbeeld het geval in Beringen, Maasmechelen en Genk. Het eerder vermelde feit dat veel migrantenkinderen de Belgische nationaliteit verwierven, zal waarschijnlijk een ander beeld doen ontstaan. Een aantal centra kregen in de loop der jaren meer niet-Belgische leerlingen, zoals de centra te Mechelen, Sint-Niklaas en Brussel. Er zijn een paar uitzonderingen die geen of een minimum aantal leerlingen van niet-Belgische origine inschrijven, zoals de centra te Oudenaarde, Roeselare, Aarschot en Herentals. Een vaste lijn is er echter niet.

Bij de administratie kwamen tot nu toe geen klachten binnen. Gesignaleerde problemen hebben te maken met het feit dat illegalen niet terecht kunnen in het deeltijds onderwijs omdat ze geen geldig arbeidscontract kunnen afsluiten.

Ik gaf de administratie de opdracht om de mogelijkheid tot het organiseren van onthaalonderwijs binnen het deeltijds onderwijs te onderzoeken. Onthaalonderwijs heeft tot doel Nederlandsonkundige leerlingen die recent in België zijn gearriveerd, op te vangen en hen zo snel mogelijk Nederlands aan te leren en hen een onderwijsvorm aan te bieden die het best aansluit bij de individuele capaciteiten van de anderstalige nieuwkomer. De scholen van het voltijds secundair onderwijs krijgen voor anderstalige nieuwkomers extra lessen. Indien de mogelijkheid zou bestaan onthaalonderwijs ook in het deeltijds onderwijs te organiseren, krijgen de centra voor deeltijds onderwijs op die manier meer mogelijkheden om tegemoet te komen aan het taalprobleem van anderstaligen.

Dan is er vraag 11, punt a. Het screeningsproject loopt sedert 1 september in drie regio's : Brugge, Aalst en Maaseik/Maasmechelen. Het is te vroeg om reeds conclusies te trekken : voorlopige conclusies kunnen pas vanaf het tweede trimester van dit schooljaar. Dan is er vraag 11, punt b. Het aanvullend paritair comité van de NAR is geen Vlaamse, maar een federale aangelegenheid. Over de problemen moet u het hebben met mijn federale collega van arbeid en tewerkstelling. Dan is er vraag 11, punt c. Ook het sociaal statuut overstijgt de Vlaamse bevoegdheden. De 'beroepsinlevingsovereen-

komst' van minister Onkelinx geldt niet voor de deeltijdswerkervaringsinitiatieven.

Wat vraag 11, punt d betreft, moet ik meedelen dat de hogervermelde resolutie van 23 januari 2001 die zich richt op de arbeidservaring binnen het DBSO, niet echt op de Stagedatabank van toepassing is. In deze onderwijsvorm komt de stage als vorm van werkervaring – als een vorm van contact met de arbeidswereld op basis van een stage-overeenkomst – immers niet voor.

Met de onderwijsniveaus en -vormen waarbinnen stages wél voorkomen, gaat het goed. Begin november maakten reeds 377 onderwijsinstellingen en maar liefst 809 bedrijven gebruik van het systeem. Hun aantal stijgt nog dagelijks. Bovendien werd, zeer recent nog, een rondschriven verstuurd naar de scholen met technisch en beroepssecundair onderwijs en naar de scholen van het buitengewoon secundair onderwijs om het systeem nogmaals onder de aandacht te brengen.

Dan is er vraag 12. Eén bevoegdheidsverdeling voor het deeltijds onderwijs is te simplistisch. Bij alternerend leren zijn deeltijds werkenden betrokken, en dat is een federale materie. Dat geldt ook voor het industrieelleerlingwezen. Misschien moet worden gedacht aan een statuut voor deeltijds lerenden. Daarover zou zich best een overlegcomité, waarin federale overheid en gemeenschappen zijn vertegenwoordigd, zich buigen.

Wat vraag 13 betreft, kan ik zeggen dat de opportuniteit van het tijdstip waarop de leerplicht een einde neemt, niet in vraag wordt gesteld. Het vastleggen van het begin en het einde van de leerplicht is trouwens een federale materie. Naast de eerste stappen die terzake al zijn gezet, kan een fundamentele discussie over een zinvolle invulling van de dagen dat geen deeltijds onderwijs of een deeltijdse vorming wordt gevolgd, nuttig zijn. Voor tal van jongeren slaagt men er immers niet in de opleiding aan te vullen met een tewerkstellings- of bezigheidsluik.

In zo'n discussie kan ook de invulling van de globale deeltijdse leerplicht en dus ook het aanbod van het DBSO zelf onder de loep worden genomen. Alleszins moeten de verschillende overheden en de sociaal-economische partners hun verantwoordelijkheid dragen en engagementen durven nemen ten aanzien van het welslagen van de tewerkstelling in het DBSO. Op initiatief van de provinciale Kamers van Koophandel is onlangs met betrekking tot leerlingenstages in het voltijds onderwijs een forum gecreëerd waar de onderwijssector en het

Vanderpoorten

bedrijfsleven rechtstreeks met elkaar in contact komen. Bij deze gelegenheid is gebleken dat het bedrijfsleven positief staat om jongeren in opleiding op de een of andere manier met de werkvloer kennis te laten maken.

Dan is er vraag 14. Het toezicht op het Vlaams Instituut voor Zelfstandig Ondernemen gebeurt door minister Gabriels. De vraag over de resultaten van de VIZO-campagne moet dan ook aan hem worden gericht. In het alternerend leren zijn deeltijds werkenden betrokken, dus is het een federale materie, ook voor wat het industrieel leerlingwezen betreft. Misschien moet wel worden gedacht aan een statuut voor deeltijds lerenden. Daarover zou zich het best een overlegcomité buigen, waarin de federale overheid en gemeenschappen zijn vertegenwoordigd.

Mijnheer de voorzitter, tot zover mijn antwoord op de interessante vraag van de heer Vandebroeke. Ik hoop dat ook het antwoord voldoende interessant was. Ik ga ervan uit dat het voldoende stof zal opleveren voor de verdere discussie die door alle fracties werd gevraagd. Ik laat de cijfergegevens en andere bijkomende informatie op de banken rondelen.

De voorzitter : De heer Vandebroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandebroeke : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dank u voor het heel uitgebreide antwoord. Ik dank ook de collega's voor hun belangstelling voor dit toch wel heel specifiek dossier.

Mevrouw de minister, u hebt de zaak goed omschreven als een heel complexe materie. Het is inderdaad niet mogelijk om het probleem alleen vanuit Onderwijs op te lossen. Ook moeten concrete afspraken worden gemaakt met het federale niveau, want het statuut is een gevoelig punt. Uit de resolutie van de heer De Meyer, heb ik begrepen dat er reeds eerder om een oplossing werd gevraagd.

Ik sluit me aan bij de woorden van mevrouw Grouwels. We kampen niet alleen met het probleem dat we een bepaald percentage jongeren niet arbeidsgeschikt kunnen maken. Het klopt dat we ook rekening moeten houden met de ontgoocheling van de betrokkenen zelf waardoor ze een bijzonder negatief zelfbeeld krijgen.

Ik refereer ook even aan de vorige legislatuur. De heer Candries heeft toen een uitspraak gedaan die echt indruk op me heeft gemaakt. Hij zei dat elk kind talent heeft en dat we te dikwijls de fout maken om dat talent niet te vinden. Als we het niet vinden, komt het kind uiteindelijk terecht in het deeltijds onderwijs waarop een etiket van minderwaardigheid kleeft. Is het mogelijk om tot een optimale begeleiding te komen van die moeilijk te begeleiden jongeren ? Uiteraard zou dat een doorgedreven individueel proces vergen.

Ik roep alle collega's uit de commissie op om na te denken over de vraag of het niet aangewezen is een constructieve motie op te stellen in verband met dit dossier. Is dat een haalbare kaart ? We kunnen ons niet beperken tot het indienen van totaal vrijblijvende moties, want die zijn zinloos.

De voorzitter : De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de voorzitter, collega's, de minister heeft ons heel veel cijfermateriaal bezorgd en een uitgebreide analyse gemaakt. Ik dank haar daarvoor, maar ik mis een belangrijke stap voorwaarts. Ik had die stap niet alleen verwacht van de minister voor Onderwijs, maar ik veronderstelde dat de voltallige Vlaamse regering dit dossier eindelijk eens ter harte zou nemen.

Niet alleen de stad Gent laat leerlingen uit het deeltijds onderwijs stage lopen, ook in Sint-Niklaas bestaat dezelfde traditie – al moeten we daarmee het nationale nieuws niet per se halen. Het is belangrijk dat ook leerlingen uit DBSO en BUSO worden tewerkgesteld in stadsdiensten en gemeentelijke diensten en uitvoerende taken krijgen. Op dit voorstel mag niet afwijzend worden gereageerd, integendeel, erop ingaan is een morele plicht van de steden en gemeenten. Hoe kan de overheid van de privé-sector verlangen om die mensen tewerk te stellen als ze dat zelf niet doet ?

Ik mis een concreet stappenplan van de Vlaamse regering om iets te doen voor de doelgroep. Ik grijp niet terug naar de beleidsbrief Jeugd waaruit ik reeds heb geciteerd. Ik heb het gevoel dat het volgende opgaat : 'ze dronken een glas en alles bleef zoals het was'. (Gelach)

De voorzitter : De heer Ramon heeft het woord.

De heer Frans Ramon : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, het steunpunt waarnaar u hebt verwezen, is van groot belang voor het in kaart brengen van de ongekwalificeerde uitstroom. Daardoor kunnen we een beter zicht

Ramon

krijgen op mogelijke oplossingen. Natuurlijk mogen we niet denken dat het plaatsen van een filter voor een probleem, het probleem meteen oplost. Het in kaart brengen van het probleem is slechts een eerste stap.

U hebt het even gehad over centrumscholen. De financiering is daarbij een probleem. Het DBSO wordt nog al te veel gelinkt aan de centrumscholen. We gaan er te vaak van uit dat kan worden teruggevallen op die centrumscholen. Uit de praktijk blijkt dat dit steeds minder het geval is. Het DBSO heeft eigen opdrachten en vraagt daarom een aparte ondersteuning.

U merkte op dat het statuut Vlaams en federaal is, maar misschien kunt u een voorzet geven waardoor er echt iets gebeurt.

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Mijnheer de voorzitter, ik hoor graag pleiten voor talenten en individualisering. Op dat vlak werden reeds een aantal initiatieven genomen, denk maar aan de modularisering en de komende certificering.

Aan de heer De Meyer wil ik echter zeggen dat, als men echt die weg bewandelt, ik niet meer weet wat sprekers in het debat van gisteren bedoelden toen ze pleitten voor rust in het onderwijs. Dan zal er pas echt onrust zijn. Het is het ene of het andere.

De heer Jos De Meyer : Als we welke weg gaan bewandelen ? Het is me niet zo duidelijk wat u bedoelt.

De heer Gilbert Van Baelen : Men pleit hier enerzijds voor grootschalige veranderingen, die een totale ommekeer zouden betekenen. Anderzijds hekkelt men de onrust die wordt veroorzaakt door plannen.

De heer Luc Martens : Dat gaat over ruimte geven, en zuurstof. Het gaat over vrijheid geven.

De heer Jos De Meyer : Rust brengen, is ook soms uitvoeren wat men heeft beloofd.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mijnheer de voorzitter, ik dring er op aan dat men de protocollen die er nu al zijn met de industrie en de bedrijfswereld, zou eva-

lueren, om te bekijken waar het goed en waar het fout loopt en eventueel bij te sturen. Ik sta zeker niet weigerachtig tegenover het idee dat gemeenten en steden de resterende leerlingen van het deeltijds onderwijs die op hun grondgebied geen stage kunnen hebben even proberen op te vangen. Dat is een goed idee, maar het moet de ultieme uitweg zijn. We moeten er alles aan doen om die kinderen zo veel mogelijk een stageplaats te geven.

De voorzitter : De heer Van Nieuwkerke heeft het woord.

De heer André Van Nieuwkerke : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, misschien is het zinvol om in deze commissie ook eens aandacht te besteden aan de middenstandsopleiding, in de rand daarvan. Ik had begrepen dat minister Van Mechelen in zijn beleidsnota voor deze zittingsperiode had aangekondigd dat hij de kwaliteit van die werkplaatsen zou onderzoeken en verbeteren. Het gaat over een kleine groep van ongeveer 3.000 leerlingen, waar deze commissie niet veel aandacht aan besteedt. Ik stel voor dat we de minister uitnodigen om daarover eens een evaluatiediscussie te hebben. Ik ben bereid die vraag nog eens te formuleren.

De voorzitter : Ik wil herinneren aan het werkbezoek aan het VEV dat we in februari zullen afleggen. Dat lijkt me een goede gelegenheid om dit debat te voeren. Mevrouw de minister, dat betekent niet dat we moeten wachten om ook echt beslissingen te nemen over een aantal zeer goede voorstellen die hier werden geformuleerd. Ik heb immers de indruk dat ambtenaren hier een aantal voorstellen hebben gedaan, maar dat u niet hebt gezegd wat u daar precies mee gaat doen. Dat mis ik hier een beetje. Ik moet de heer De Meyer terzake bijtreden. Ik citeer : 'Misschien moet er wel gedacht worden aan een statuut voor deeltijds leren. Hierover zou zich best een overlegcomité buigen.' En ook : 'Het zou misschien een goede suggestie zijn, nu de banenplannen toch in herstructurering zijn, om de bedrijven te verplichten a rato van hun werknemersaantal een aantal deeltijdsleerplichtigen in opleiding te nemen.' Zo staan er een hele reeks suggesties in, maar u zegt niet wat u nu precies gaat doen.

Minister Marleen Vanderpoorten : In de laatste discussienota over het secundair onderwijs staat een passage over het DBSO. Het is de bedoeling om van de betrokkenen – in eerste instantie de inrichtende machten, de vakbonden en de directies – te weten wat zij ervaren als haalbaar op korte termijn. Een van de dingen die daar wel expliciet in

Vanderpoorten

staan, is dat men pas zou kunnen overstappen naar een deeltijds systeem als men echt ook werkervaring kan opdoen. Anders lukt dit gewoon niet, maar natuurlijk hebben we andere mensen nodig om dit waar te maken. Ik kan dit niet alleen. We hebben daar inderdaad de bedrijfswereld voor nodig, en op sommige vlakken ook de federale overheid. Dat is het probleem.

Men moet ook kijken naar de verscheidenheid van de centra. Iemand pleitte hier voor meer intensiteit. Er zijn centra die zeer intens aan trajectbegeleiding doen. Er zijn ook voldoende middelen om dat te kunnen doen. Dat gebeurt niet in alle centra op een even volwaardige en kwaliteitsvolle manier. In het algemeen zijn de leerkrachten in de centra ook zeer geëngageerd met de zaken bezig, wat alleen maar kan helpen.

De voorzitter : De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik hoor hier dat de gemeenten terzake eventueel tussenbeide zouden kunnen komen. Dat is correct. Het ware interessant mocht elke gemeente en stad terzake wat cijfermateriaal hebben, naar analogie met de studie over de verkrotte woningen en de woningen die niet beantwoorden aan de vereisten. Het zou erg interessant zijn, mochten het schepencollege en de gemeenteraad op de hoogte worden gesteld. Misschien zouden ze wat meer inspanningen doen, alleen al door het feit dat ze het weten. Ze zouden een voorbeeldfunctie kunnen vervullen voor andere gemeenten.

We hebben het hier voornamelijk gehad over de bedrijven die deze jongeren in dienst zouden kunnen nemen. We zijn echter een categorie vergeten, namelijk de VZW's. U weet dat er in elke stad en gemeente heel wat VZW's zijn. In het algemeen hebben de jongeren waarvan sprake is wel kwaliteiten, maar vinden ze de juiste weg niet om hun kennis en vaardigheden te gebruiken. Bepaalde VZW's houden zich bezig met kunst, sport en dergelijke. Misschien vormen die ook een markt om die jongeren een interessante job te laten doen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van mevrouw Brigitte Grouwels tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de vraag van ouders naar tweetalig onderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Grouwels tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de vraag van ouders naar tweetalig onderwijs.

Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ook dit onderwerp is niet zonder belang. We stellen vast dat steeds meer ouders opkomen voor tweetalig onderwijs. In Brussel, maar ook elders zijn ouders alleszins vragende partij voor taalversterking. Steeds meer wint de vaststelling veld dat aan het einde van het traject van het secundair onderwijs, wanneer leerlingen er 8 of 10 jaar tweedetaalonderwijs hebben opzitten, de talenkennis te wensen overlaat of toch danig zou kunnen worden verbeterd.

Tibem, wat staat voor Tweetaligheid in Beweging-Bilinguïsmen en Mouvement, is een tweetalige vereniging van ouders, die ervoor pleit om tweetalig onderwijs als keuze mogelijk te maken. Deze ouders eisen het recht op om hun kinderen in tweetalig onderwijs te laten schoollopen. Ik ontmoet regelmatig van die mensen. Ik was trouwens ook op hun colloquium, dat plaatsvond op 23 oktober. Een moeder uit Brussel, wiens zoon in september 2003 aan het kleuteronderwijs zal beginnen, zei te willen dat haar zoon tweetalig zou worden en beide landstalen even goed zou beheersen. Ze vroeg zich af hoe ze dat moest aanpakken. Moest ze hem inschrijven in een Nederlandstalige of in een Franstalige school ? Ze zou hem eigenlijk het liefst naar een tweetalige school sturen. Ik geef dat maar als voorbeeld. Heel wat meer ouders zijn daar vragende partij voor. Als politica in Brussel en ook als moeder van kinderen, die ook in Brussel naar school gaan, ervaar ik zeer vaak dat ouders erg bezig zijn met deze kwestie.

Ik word vaak over dit probleem aangesproken. Zelf pleit ik er al langer voor om taalversterkend onderwijs als keuze aan te bieden. Ik ben er geen voorstander van dat alle scholen een eenheidsworst van taalversterkend onderwijs bieden. Wel moet er tenminste een keuze mogelijk zijn om dit soort onderwijs te volgen waarbij zowel het Nederlands als de tweede landstaal worden versterkt.

Deze keuzemogelijkheid moet uiteraard toegankelijk zijn voor alle kinderen die dat wensen. Het

Grouwels

gaat dus niet om een verplichting. Een goede tweetaligheid opent de weg naar meertaligheid. Deze meertaligheid is zowel op de arbeidsmarkt als in Europa allesbehalve een overbodige luxe.

In de Franse Gemeenschap wordt door het 'decret cadre de l'enseignement fondamental' uit 1998 het onderdompelingsonderwijs mogelijk gemaakt. Meer dan 30 scholen in de Franse Gemeenschap bieden op dit ogenblik dat onderwijs aan. Men kan de inschrijvingen nauwelijks de baas. Veel onderdompelingscholen barsten letterlijk uit hun voegen en er zijn lange wachtlijsten. Een aantal instellingen hebben trouwens voor dit systeem gekozen omdat ze bedreigd werden door sluiting omwille van een tekort aan leerlingen. Door het nieuwe project aan te bieden, is de situatie bij hen volledig omgeslagen. Bij de Franstaligen is er een grote belangstelling voor dit onderwijs. Het zijn de ouders die de stuwende kracht waren voor het project in Franstalig België.

In het Nederlandstalig onderwijs in Brussel ging vorig jaar het Stimobproject in vier scholen van start. Via herhalingslessen in het Frans wordt de talenkennis van kinderen uit het lager onderwijs versterkt. Ook voor dit project waren het de ouders die vragende partij waren. Bovendien circuleert er op het vlak van het Nederlandstalig secundair onderwijs in Brussel een voorstel voor een Brussels curriculum, waarin ruimte wordt gemaakt voor taalversterkend onderwijs. Het voorstel is netoverschrijdend. Eens te meer zijn het de ouders die hierom vragen.

Mevrouw de minister, naar aanleiding van het Tibemcolloquium 'Dringend gezocht : tweetalige school' van 23 oktober 2002, hebt u in De Standaard verklaard positief te staan tegenover het voorstel van de ouders. Wat is uw houding ten aanzien van tweetalige scholen en taalversterkend onderwijs ? Wat bent u van plan te doen om aan de vraag van de ouders tegemoet te komen ? Binnen welke termijn denkt u iets te ondernemen en met welke middelen ? Zijn er wettelijke obstakels die taalversterkend onderwijs in de weg staan ? Zo ja, welke ? Zijn er desgevallend decretale of federale wetswijzigingen nodig ? Indien dit laatste het geval is, overweegt u dan overleg te plegen met uw Franstalige collega's ? De Franstaligen hebben immers drie ministers van Onderwijs.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, de argumenten ten gunste van tweetalig onderwijs stoelen voornamelijk op de indruk dat de schoolverlaters een mindere talenkennis zouden hebben dan vroeger. We moeten ons daar niet te zeer op blindstaren. De redenering gaat misschien op voor het Frans. Ik heb echter niet de indruk dat de kennis van het Engels bij de schoolverlaters zo pover is, wel integendeel. Dit komt waarschijnlijk omdat de meeste jongeren dagelijks worden geconfronteerd met het Engels en omdat het Engels in de praktijk de plaats heeft ingenomen van het Frans.

Alleen in het Nederlandstalig onderwijs is dit nog niet het geval. De tweede taal die de jongeren er aangeleerd krijgen, is een taal die de meeste leerlingen buiten de schoolmuren niet hanteren en praktisch nooit horen. Brussel vormt hierop de uitzondering.

In hoeverre is het nog zinnig om absoluut vast te houden aan het Frans als tweede taal ? Is het niet beter om de doorgedreven kennis van het Engels die al bestaat, te perfectioneren en om het Frans te beschouwen als een derde taal ? (*Rumoer*)

De pleidooien voor het Frans als tweede taal zijn vooral politiek geïnspireerd. (*Rumoer*)

Geachte collega's, ik zal het daar straks over hebben.

Mevrouw de minister, ik heb nog de periode meegemaakt toen er hier en daar in Vlaanderen nog Franstalige scholen waren. Ik ken ook mensen die daar zijn afgestudeerd. Ik kan enkel zeggen dat heel wat van hen geen optimale kennis hebben, noch van de ene, noch van de andere taal.

Ik stel vast dat het Nederlandstalig onderwijs in Brussel leerlingen aflevert die een zeer grondige kennis hebben van het Frans. Het is in de praktijk ook hun tweede taal. Dit geldt veel minder voor de leerlingen elders.

Als er al een pleidooi moet worden gehouden om dergelijke tweetalige scholen op te richten en om te experimenteren, dan is daarvoor één aangewezen plaats, namelijk in het faciliteitenonderwijs. Als er al een omgeving is waar dergelijk onderwijs misschien kan slagen, dan is het wel daar. Het gaat om Franstalige kinderen die in een Vlaamse omgeving leven.

De heer Gilbert Van Baelen : Is de houding van het Vlaams Blok in deze aangelegenheid dat enkel in

Van Baelen

faciliteitscholen de Franstaligen verplicht moeten worden Nederlands te leren, maar dat een Vlaming in een Nederlandstalige school geen andere taal – los van het Frans of het Engels – moet studeren? Uw houding is zeer dubbelzinnig. Enerzijds zegt u dat het Engels de lingua franca is, maar anderzijds zegt u dat die bepaalde groep het Nederlands moet leren. U moet geen onzin verkopen!

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Men moet de keuzevrijheid laten aan de ouders. Ik geef u mijn persoonlijke overweging. De ouders moeten beslissen over de keuze van de tweede taal. (*Rumoer*)

Eentalig onderwijs houdt niet in dat er geen lessen mogen worden gegeven in andere talen. Het onderwijs in vreemde talen moet zeker worden gehandhaafd, want het is een van onze troeven. Ik wil daar geen onduidelijkheid over laten bestaan.

Tweetalig onderwijs is echter een heel andere zaak. Als men dat experiment toch wil doen, dan is het faciliteitenonderwijs wellicht de beste plaats om het uit te proberen. Ik kan enkel zeggen dat het faciliteitenonderwijs qua onderricht van de tweede landstaal volkomen faalt. Misschien lukt dit experiment daar wel.

De voorzitter : Ik denk dat iedereen nu wel begrijpt wat de heer Van Nieuwenhuysen bedoelt. Ik heb de indruk dat er daarnet wat verwarring was ontstaan.

Mevrouw Hermans heeft het woord.

Mevrouw Margriet Hermans : Mijnheer de voorzitter, ik deel de bekommernis van mevrouw Grouwels. Met het Engels gaat het nog vrij goed. Afgestudeerde studenten die, zelfs op universitair niveau, acht jaar Frans hebben gevolgd, zijn vaak tot hun eigen grote frustratie nauwelijks in staat om een thematische conversatie te voeren.

Ouders in Vlaanderen en in Brussel vragen zich af waarom we kinderen niet vroeger Franse lessen kunnen aanbieden. Een paar maanden geleden heb ik hierover al eens een vraag om uitleg gesteld. Ik ben nog steeds van mening dat we een belangrijke periode in het leven van onze kinderen, namelijk de meest taalgevoelige periode, zonder meer laten voorbijgaan.

De argumentatie die een aantal leden van deze commissie toen hebben gehanteerd, is hopeloos achterhaald. De stelling dat een kind dat in twee of in drie talen is opgevoed geen enkele van die talen spreekt, klopt absoluut niet. Ik kan dit trouwens bewijzen. Ik ken zelf jonge mensen die in Singapore hebben geleefd en die vlot van het Nederlands op het Frans of op het Engels kunnen overschakelen.

Ik pleit niet voor het invoeren van tweetalig onderwijs in Brussel. Ik heb het hier over Vlaanderen, want in Vlaanderen leeft die behoefte wel degelijk. Engels is een taal die Vlamingen vlot leren. De discussie over het twee- of het drietalig onderwijs staat hier eigenlijk los van. Die discussie moeten we in de toekomst nog eens voeren.

België is nog steeds een drietalig land. Het Frans speelt een belangrijke rol in ons leven. Sollicitanten zullen sneller werk vinden als ze over een basiskennis van het Frans beschikken. Mijns inziens zouden we dan ook beter vanaf het eerste leerjaar, of misschien zelfs nog vroeger, conversatielessen invoeren.

Deze lessen zouden tot een positieve evolutie van onze talenkennis kunnen leiden. We moeten niet van iedereen verwachten dat hij perfect drietalig kan schrijven. Het belangrijkste is dat alle Vlamingen een notie van andere talen verwerven. Zelfs een eenvoudige vrachtwagenchauffeur moet zich vaak in het Frans kunnen behelpen. Dit betekent uiteraard niet dat alle vrachtwagenchauffeurs perfect Frans moeten schrijven.

De heer Van Nieuwenhuysen heeft daarnet terecht opgemerkt dat het hier een politiek discours betreft. De discussie draait niet langer om de inhoud of om de pedagogiek. Aangezien Vlamingen van nature een bijzonder taalgevoel hebben, vind ik dit zeer spijtig. We mogen ons taalgevoel niet later verliezen.

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Ik zou me willen aansluiten bij mevrouw Hermans. Om politieke redenen liggen discussies over talen in Vlaanderen zeer gevoelig. Met de realiteit op het terrein hebben deze politieke gevoeligheden weinig te maken.

In dit verband zou ik graag even verwijzen naar een onderzoek dat door de UIA is gevoerd en dat vorig jaar in het tijdschrift *Klasse* is gepubliceerd.

Van Baelen

De vraag is waar we met het tweetalig onderwijs in Vlaanderen heen willen.

Op dit ogenblik worden in elk Europees land de mogelijkheden gecreëerd om tweetalig onderwijs in te richten. De voorzitter heeft er daarnet overigens terecht op gewezen dat er een groot verschil is tussen taalonderwijs en tweetalig onderwijs. Vaak wordt besloten om een aantal vakken exclusief in een andere taal te geven. Welke taal dit dan precies moet zijn, laat ik hier in het midden.

Uit Vlaams en internationaal onderzoek is gebleken dat kinderen die een tweede taal aanleren hun moedertaal niet noodzakelijk slechter spreken. De lichte achterstand die deze kinderen soms oplopen, kunnen ze vrij snel weer wegwerken. De leeftijd waarop het aanleren van een tweede taal begint, kan vrij willekeurig worden gekozen. De omgeving waarin de kinderen leven is veel belangrijker.

Wat dit laatste punt betreft, is er uiteraard een fundamenteel verschil tussen Brussel en de rest van Vlaanderen. In Brussel is de omgevingstaal van kinderen uiteraard vaker het Frans dan het Nederlands. Omwille van deze specifieke omgeving kunnen kinderen in Brussel makkelijker Frans leren.

In dit verband mogen we trouwens het probleem van de gekwalificeerde leerkrachten niet uit het oog verliezen. Dit is geenszins een evidente kwestie.

Ik heb onlangs een tekst over het huidige probleem van de tweetaligheid in Brussel ontvangen. Ik veronderstel dat de andere leden van deze commissie die ook hebben ontvangen. Ik zou hier graag enkele vragen over stellen. Aangezien ik deze vragen niet officieel heb ingediend, is de minister wellicht niet verplicht om ze te beantwoorden.

De taalwetgeving van 1963 verplicht het Nederlandstalig basisonderwijs in Brussel om in de tweede graad drie uur Frans en in de derde graad vijf uur Frans in te richten. Gezien de toenmalige taalsituatie, was dit in 1963 wellicht een moeilijk politiek besluit. Momenteel worden we evenwel met een omgekeerd effect geconfronteerd. Ten gevolge van de uitgebreide lessen Frans gaat het Nederlands erop achteruit.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Mijnheer de voorzitter, ik vraag me af van wie dit schrijven eigenlijk afkomstig is.

De voorzitter : Het is een tekst van de heer De Wilde.

De heer Gilbert Van Baelen : Ik weet niet of de stellingen van de heer De Wilde kloppen. Ik wil hier geen uitspraak over doen. Indien hij gelijk heeft, zou de taalwetgeving van 1963 het Nederlandstalig onderwijs in Brussel echter nadelig beïnvloeden.

Deze nadelige invloed zou voornamelijk aan de thuisomgeving van de leerlingen te wijten zijn. Slechts 18 procent van de leerlingen van het Nederlandstalig basisonderwijs in Brussel is uit een zuiver Nederlandstalig gezin afkomstig. De promotie van het Nederlandstalig onderwijs heeft heel wat anderstaligen, vooral Franstaligen, gelokt. Dit onderwerp is hier trouwens al meermaals aan bod gekomen.

Dit zou betekenen dat de taalwetgeving van 1963 onbedoeld een omgekeerd effect op het Nederlandstalig onderwijs zou hebben. Indien nodig, kunnen we decretale wijzigingen aanbrengen. Aangezien de Franse Gemeenschap een decreet heeft goedgekeurd dat initiatieven inzake tweetalig onderwijs mogelijk maakt, moeten wij de bestaande regelgeving ook kunnen wijzigen.

Ik spreek me niet uit voor of tegen tweetalig onderwijs. Ik ben het eens met mevrouw Hermans wanneer ze stelt dat het hier voornamelijk om een politiek probleem gaat. Recent heeft een schepen van Tongeren hier nog eens de aandacht op gevestigd. Tongeren bevindt zich vlakbij de taalgrens. Net over die taalgrens worden allerlei initiatieven inzake tweetalig onderwijs ontplooid. Hij mag op dit vlak evenwel geen enkele stap zetten.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mijnheer de voorzitter, alvorens initiatieven te nemen, moeten we ons goed informeren. Aangezien ik er niet van overtuigd ben dat het tweetalig opvoeden van kinderen uit een uniform taalmilieu geen nadelige gevolgen heeft, wil ik eerst een aantal experts aan het woord laten.

We mogen niet vergeten dat de lopende experimenten andere talen consciëntieus door andere personen laten aanleren. Kinderen denken namelijk zeer visueel. Ze associëren iemand met de taal die hij spreekt.

Ik heb hierover heel wat studies gelezen. Ik moet hier wel aan toevoegen dat al deze studies minstens 5 jaar oud zijn. Al deze studies waarschuwen

De Cock

voor grammaticale taalvermenging. Indien kinderen te vroeg tweetalig worden opgevoed, zullen ze uiteindelijk een soort tussentaal creëren. De verwarring tussen de grammaticale componenten van beide talen kan vrij lang aanslepen.

Ik ga deze discussie zeker niet uit de weg. Eerst en vooral moeten we de experts aan het woord laten. Dit betekent dat we hoorzittingen en dergelijke moeten organiseren. Pas daarna kunnen we andere stappen zetten.

De voorzitter : De heer Van Nieuwkerke heeft het woord.

De heer André Van Nieuwkerke : Mijnheer de voorzitter, ik sluit me aan bij wat de heer De Cock zegt. Zelf ben ik niet volledig op de hoogte van wat er allemaal mogelijk is.

Ik ben enkele weken geleden gecontacteerd door enkele Franstalige politici die zeer enthousiast over deze zaak zijn. Het was de eerste keer dat over de grenzen van de parlementen heen hierover werd gepraat. Er ontstaat een zeker enthousiasme, nog maar weinig, maar het werkt aanstekelijk.

Naast een pleidooi om er over na te denken een brede hoorzitting te organiseren waar we met vrije geesten kunnen luisteren, wil ik er tevens voor pleiten om het dossier te depolitiseren. We moeten vrij en onafhankelijk kunnen discussiëren in het belang van het kind en van zijn toekomst. Het gaat niet alleen over Nederlands-Frans, er zijn nog andere experimenten, bijvoorbeeld in het Gentse. Hier zegt men dat voor een betere integratie van Turkse en Marokkaanse kinderen, het een pluspunt is om het Nederlands te leren als ze hun eigen taal al goed onder de knie hebben. We kunnen niet blind zijn voor dergelijke signalen.

Naast het pedagogische aspect en het belang voor het kind en zijn toekomst, kan er een positieve inwerking zijn op de culturele verstandhouding tussen de verschillende gemeenschappen. Na honderd kilometer rijden ben je in Brussel. Daar kan men Nederlands praten, maar om sociale contacten te onderhouden en dingen te bezoeken, is tweetaligheid aangenamer. Bovendien werken veel mensen in Brussel. Als ze de taal onder de knie hebben is het des te gemakkelijker om er hun weg te vinden. Dit is zeker het geval als men er komt wonen. Heel wat Vlaamse ambtenaren komen werken en gaan weer weg. Ik weet niet of dit goed is voor de verdere emancipatie van de Vlamingen in Brussel.

De voorzitter : De heer Ramon heeft het woord.

De heer Frans Ramon : Er lopen verschillende projecten. Er zijn ook experimenten met het tegelijkertijd aanleren van verschillende talen. Het zou interessant zijn er meer kennis mee te maken, enerzijds. Anderzijds vind ik nog altijd dat het kind centraal staat met zijn taligheid en met een aantal competenties die het moet verwerven. Dat moeten we vooral in het oog houden.

De voorzitter : Het lijkt me een goede suggestie om hierover een grondige hoorzitting te organiseren. Persoonlijk heb ik steeds minder principiële bezwaren tegen tweetalig onderwijs, waar dat een aantal jaren geleden nog zeker het geval was. Ik heb waarschijnlijk dezelfde studies gelezen, die ook de heer de Cock heeft gelezen, dat men bij mindertaalbegaafden een vermenging krijgt van twee talen en ze geen enkele van die twee talen behoorlijk spreken. Mevrouw Hermans spreekt dat tegen. Misschien heeft ze inmiddels andere studies gelezen.

We moeten bereid zijn te depolitiseren en de discussie aan te gaan. We mogen ook geen elitaire scholen laten ontstaan. De discussie zouden we vrij dringend moeten voeren in deze commissie, zeker in het licht van het voorstel om tweetaligheid in het hoger onderwijs te verstrekken. Ik zal er de nodige initiatieven toe nemen. We vragen de verschillende fracties wie ze als experts voorstellen om te komen spreken.

Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, naar aanleiding van een vraag van mevrouw Claes enkele maanden geleden is in deze commissie al eens van gedachten gewisseld over anderstalig onderwijs. Ik had het toen in de eerste plaats over de vrij positieve resultaten van de projecten in de Franse Gemeenschap. Ik wees tevens op de inhoud van een OBPWO-onderzoek van 1997 met als titel 'Frans op de basisschool'. Dat onderzoek formuleert een aantal randvoorwaarden met betrekking tot initiatieven in het kader van tweetalig onderwijs. Zo kunnen dergelijke projecten niet worden gerealiseerd zonder een grondige voorbereiding vooraf. Ook de beschikbaarheid van gekwalificeerde leerkrachten is heel belangrijk. Zeker in een periode van lerarentekort is het niet evident die te vinden. Een overhaaste invoering van tweetalig onderwijs zou ons dus kunnen confronteren met een aantal problemen. Ik wil een ondoordacht overheidsinitiatief terzake vermijden. Daarom heb ik aan mijn administratie gevraagd

Vanderpoorten

een aantal binnen- en buitenlandse onderzoeken verder onder de loep te nemen om de concrete pedagogische meerwaarde van tweetalig onderwijs in kaart te brengen.

Wat het strikt juridische vraagstuk betreft, wil ik er op wijzen dat ik tevens laat nagaan hoe een en andere decretaal zou kunnen worden aangepast. De onderwijstaalwet van 1963 laat immers een vergaande vorm van tweetalig onderwijs, zoals dat wordt voorgesteld door de vereniging TIBEM-ouders, op dit moment niet toe. Een decretaal ingrijpen is dus vereist.

Het ene kan in elk geval met het andere samenvallen. Ik zal mijn administratie ervan op de hoogte brengen dat u het voornemen hebt daaraan een discussie of hoorzitting te wijden. Zij kunnen dan ook de stand van zaken van hun onderzoek meedelen.

Ik heb – net als velen onder u – het gevoel dat dit een andere dimensie heeft aangenomen en dat het belang ervan steeds toeneemt. Persoonlijk ken ik gezinnen waarvan het ene kind op dat vlak meer moeite heeft dan het andere. Dit heeft dus gewoon met talent voor taalvaardigheid of met verbaal talent te maken.

Ook ik vind dit een boeiende discussie en kijk alvast uit naar het ogenblik waarop dit in deze commissie geagendeerd wordt.

De voorzitter : Zoals u weet, was ik aanwezig op de conferentie in Vilnius. Daar heb ik de kans gehad te praten met jongeren. Het viel me sterk op hoe goed zij het Engels machtig zijn. Daar bestaat het systeem van tweetaligheid reeds vanaf de basisschool.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Ik ben verheugd om de wending die mijn interpellatie heeft aangenomen en in het bijzonder om de bereidheid dit in een hoorzitting verder te bespreken. Mijn interpellatie had vooral tot doel te peilen naar de houding van de minister en te achterhalen in welke mate deze materie reeds door haar diensten onderzocht wordt. Ook wat de meeste collega's hebben aangebracht, stemt mij gelukkig.

Ook de bereidheid dit debat uit een politieke discussie te lichten, verheugt mij. Het komt er immers vooral op neer na te gaan hoe we kinderen taalvaardiger kunnen maken. Het hoeft voor mij daarom niet per se om tweetalig onderwijs te gaan,

zoals dit vandaag in Franstalig België gebeurt. Het kan ook een andere vorm aannemen. Ik wil er in dit verband op wijzen dat de situatie in Franstalig België niet dezelfde is als aan Vlaamse kant. Ons onderwijssysteem is met betrekking tot het aanleren van talen steeds beter geweest. Ik zeg dat zonder enige schroom, zelfs aan de Franstaligen. Zij geven dat trouwens toe. Wel werken ze nu aan een inhaalbeweging.

Ik leg in verband met deze materie de laatste hand aan een reflectienota. Ik ben namelijk heel wat van die experimenten gaan bekijken. Ik heb in Wallonië een aantal scholen bezocht en dat was echt een indrukwekkende ervaring. Misschien zou het daarom goed zijn om, naast het houden van een hoorzitting, enkele bezoeken op het terrein af te leggen.

Mijnheer Van Nieuwenhuysen, als ik over tweetaligheid spreek, dan hoeft dat daarom niet noodzakelijk over het Frans te gaan. Het kan net zo goed over het Engels of het Duits gaan. Wel moeten we zien dat het Frans een heel belangrijke taal blijft. Het is niet alleen de taal van onze bureaus, maar ook een instap naar het Spaans of het Italiaans. We mogen dus het Frans niet verwaarlozen, wel integendeel. Hoe sneller men zo'n moeilijke taal leert, hoe beter men ze misschien kent.

Mijnheer Van Baelen, ik probeer te achterhalen wie de leerkracht of directeur is die die fameuze brief geschreven heeft en uit welk type school hij afkomstig is. Uiteraard lijkt in een school waar geen Nederlandstaligen meer zijn, de aandacht voor het Frans overbodig. Dan wordt het belangrijk de beschikbare tijd aan het Nederlands te besteden. We mogen echter niet vergeten dat er in Brussel ook nog Nederlandstaligen in het onderwijs zitten. Die brief doet echt afbreuk aan de aanwezigheid van Nederlandstalige kinderen in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Ik heb daar dus mijn vragen bij.

Mevrouw de minister, ik had ook nog een bijkomende vraag. Ik heb ook even de voorstellen genoemd in verband met een Brussels curriculum. Dat zijn ideeën die uitgewerkt zijn op het niveau van het secundair onderwijs. Dat staat al vrij ver. Die voorstellen zijn aan het kabinet meegedeeld. Ik heb daar een tijdje geleden al een vraag over gesteld. U hebt toen ook toegegeven dat het daar al lang was blijven liggen. U hebt echter ook gezegd dat u daar wel belangstelling voor had en dat u het opnieuw zou opnemen.

Mevrouw de minister, hoever staat het daarmee? Is dat nu besproken? De kern van de zaak is dat

Grouwels

men zo snel mogelijk met experimenten zou moeten kunnen starten. Mijn vraag is dus hoe het daarmee staat.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mevrouw Grouwels, een aantal voorstellen of ideeën waren uitvoerbaar, en die kunnen eigenlijk vrij gemakkelijk van start gaan. Wat de juiste stand van zaken betreft, zou ik nog eens inlichtingen moeten inwinnen bij een van mijn kabinetsmedewerkers. Als het u interesseert, wil ik u dat wel eens bezorgen.

De voorzitter : Mevrouw de minister, ik stel voor dat u dat dan schriftelijk meedeelt.

De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mijnheer de voorzitter, ik heb toch wel de indruk dat er hier wordt gediscussieerd over een probleem dat eigenlijk niet zozeer een probleem is in Vlaanderen, maar wel aan Franstalige kant. Het gaat daar dan over het probleem van een gebrekkige talenkennis. Ik denk dat het Nederlandstalig onderwijs leerlingen aflevert – en dat ook altijd gedaan heeft – die perfect of minstens toch goed tot zeer goed verschillende talen beheersen. Het enige wat er zich de jongste decennia misschien heeft voorgedaan, is het volgende. Vroeger was er een doorgedreven kennis van het Frans, terwijl er nu een verschuiving is gebeurd naar het Engels. Ik zie eigenlijk niet goed in waarom er een discussie moet worden gevoerd over het al dan niet invoeren van tweetalig onderwijs voor de Vlaamse kinderen, aangezien ons onderwijs op dit ogenblik perfect in staat is om kinderen af te leveren die verschillende talen op een vrij goede manier beheersen.

De voorzitter : Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Mijnheer Van Nieuwenhuysen, ik zou willen dat het was zoals u het zegt. Er is echter een heel recente studie van de VUB die een heel ander beeld schetst. Ze zijn daar trouwens nog een tweede studie aan het uitvoeren. Hoe dan ook, die eerste studie toont aan dat in Vlaanderen en in Brussel de kennis van andere talen achteruitgaat. We moeten dus zeer waakzaam blijven. Taalversterkend onderwijs is zeker nodig.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Margriet Hermans tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de rol van de school in het waarschuwen van kinderen tegen kinderlokken die opereren via internet

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Hermans tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de rol van de school in het waarschuwen van kinderen tegen kinderlokken die opereren via internet.

Mevrouw Hermans heeft het woord.

Mevrouw Margriet Hermans : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, onze kinderen, hoe klein ze ook zijn, zitten dagelijks te surfen naar allerlei websites. Ik zie dat ook bij mijn dochtertje, die in al haar naïviteit daar soms fotootjes op zet of haar adres zomaar vrijgeeft. Ik heb haar daar ondertussen voor gewaarschuwd. Iedereen weet dat deze 'smoelenboeksites' ook bezocht worden door mensen voor wie die sites eigenlijk niet bestemd zijn. Het gaat dan om volwassenen die dergelijke sites met andere – vaak seksuele – intenties bezoeken.

We hebben daar dan ook de resultaten van gezien. In Engeland is er het geval van de vermoorde meisjes Holly Wells en Jessica Chapman. Uit een Amerikaans onderzoek blijkt dat de problematiek prangend is. Ook in Europa en in Vlaanderen is het probleem zeker aan de orde. Dat is onder andere bewezen door het programma Telefacts. Daar konden we in een reportage duidelijk zien dat binnen de tien minuten een meisje dat zich uitgaf als een dertienjarige contact had met een man die daar al meteen een afspraakje mee wilde maken. Met andere woorden, het gevaar waaraan onze kinderen blootgesteld worden, is zeker niet denkbeeldig. De anonimiteit van het medium internet heeft dus duidelijk een gevaarlijke keerzijde.

In onze buurlanden, en ook in Nederland, is men al begonnen met een reeks acties via de scholen. De leerlingen krijgen via de scholen cursussen aangeboden waarop ze op een speelse manier leren zichzelf en hun familie te beschermen. Hun wordt geleerd om niet zomaar allerlei zaken vrij te geven, zoals adressen, telefoonnummers, enzovoort. De

Hermans

ouders worden daarbij aangemoedigd om hun kinderen op een of andere manier te waarschuwen voor de mogelijke gevaren.

Child Focus startte bij het begin van het schooljaar opnieuw met een 'Surf Safe'-campagne. Jongeren worden via Teletekst gewezen op het gevaar van chatten met onbekenden. Volgens de heer Debulpaep van Child Focus is een waterdichte controle in chatrooms echter uitgesloten. Dat weten we allemaal. Misbruik kan alleen maar voorkomen worden als iedereen zijn verantwoordelijkheid neemt.

Als reactie op de recente schandalen hebben onderwijsspecialisten uit Nederland, Groot-Brittannië, Spanje en IJsland een internetpagina samengesteld met tips hoe men kinderen veilig op het net kan laten surfen. In de Nederlandse Kamer gaan trouwens ook stemmen op om 'het doen van seksueel getinte uitnodigingen aan kinderen' strafbaar te stellen.

Vlaanderen kan en mag niet achter de feiten aanlopen. Het beleid moet zich dringend meer richten op de bewustmaking van kinderen, om erger te voorkomen en internetaanranders geen kans te geven. Kinderen en jongeren moeten echt leren wat privacy is en hoe ze zichzelf tegen de schending ervan kunnen beschermen. Uiteraard zijn de scholen ideaal geplaatst om deze sensibilisering snel, grondig en effectief te organiseren en uit te voeren.

Mevrouw de minister, ik heb in de beleidsbrief gelezen dat u mijn bekommernis over deze problematiek deelt. U bent van plan acties te ondernemen. Wat zult u precies ondernemen? Bent u van plan om deze problematiek aan te kaarten bij de federale en de Vlaamse regering? Bent u van plan om in het onderwijs preventieve maatregelen te nemen in de strijd tegen nieuwe gevallen van kindermisbruik? Ik denk dan aan een lessenpakket naar Nederlands voorbeeld en een oproep aan alle scholen om hun leerlingen te informeren en te sensibiliseren.

De voorzitter : De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts : Het probleem dat mevrouw Hermans aankaart, is wellicht ernstiger dan we zelf beseffen. Deze ochtend nog las ik een artikel waarin wordt gesteld dat er technologische snufjes bestaan die toestaan om filters te omzeilen.

Ik ben geen expert. Toch wil ik mijn bezorgdheid uiten : jongeren moeten we beschermen en jongeren moeten zichzelf kunnen beschermen. Ik hoop dat de overheid initiatieven neemt om daarvoor te zorgen.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ik deel volkomen uw bezorgdheid omtrent de reële en potentiële gevaren van surf-, chat- en e-mailgebruik. Ook in België zijn jammer genoeg gevallen bekend van pedofielen die via chatboxen met minderjarigen contacten legden.

Ik zie de problematiek van veilig ICT-gebruik overigens ruimer. Naast potentieel schadelijke contacten via anonieme ICT zoals chat of e-mail is er de problematiek van de schadelijke inhoud, zoals porno en haat-mail ; de netiquette ; mogelijke lichamelijke gevolgen van veelvuldig ICT-gebruik ; het illegaal gebruik en kopiëren van software en het schenden van intellectuele eigendomsrechten, enzovoorts.

In samenspraak met het federale ministerie van justitie, Child Focus, de computer crime unit van de federale politie en diverse media wordt momenteel een sensibiliserings- en preventiecampagne voorbereid. De campagne richt zich op vier doelgroepen : ouders, kinderen, jongeren en leerkrachten. Daartoe geeft het departement Onderwijs een veiligheidsgids uit over ICT-gebruik en financiert het een affichecampagne voor de scholen. Verder wordt een webstek uitgebouwd waar de verschillende doelgroepen op terecht kunnen. Daarnaast zal de boodschap ook via andere populaire media, in advertenties, TV-spots en boemerangkaarten worden verspreid.

De problematiek van veilig ICT-gebruik is erg complex. Er zijn de potentiële gevaren zoals u die hebt beschreven, maar de pc en het internet bieden ook veel didactische mogelijkheden. Efficiënt en veilig met ICT omgaan zijn trouwens basisvaardigheden die de leerlingen in het onderwijs moeten worden bijgebracht.

De scholen zijn zelf vragende partij voor meer informatie en sensibilisering omtrent veilig ICT-gebruik. Daarom heb ik beslist om acties uit te voeren : er komt een affichecampagne rond veilig surfgedrag, in samenwerking met Childfocus, en ook een veiligheidsgids voor directies, leerkrachten en ICT-coördinatoren. Deze gids past in het ICT-be-

Vanderpoorten

leid in het onderwijs en heeft tot doel te informeren en te sensibiliseren over alle mogelijke aspecten van veilig ICT-gebruik.

Deze gids bestaat uit vijf delen. Een eerste deel gaat over de schadelijke inhoud, zoals bijvoorbeeld porno. In dit deel leren scholen hoe ze daar in een klassikale context mee om kunnen gaan, welke filtermechanismen er bestaan maar ook hoe ze dit bespreekbaar kunnen maken binnen de eindtermen. Een tweede deel behandelt het veilig, stijlvol en efficiënt communiceren over onder meer de gevaren van chat- en cyberpesten, de problematiek van huiswerksites en de netiquette. In een derde deel wordt uiteengezet waaruit de basisbeveiliging van schoolnetwerken moet bestaan om bestand te zijn tegen virussen, elektronische inbraak, inbreuken op de privacy, enzovoorts.

Een vierde deel heeft betrekking op publiceren op het internet, en gaat dus over auteursrechten, intellectuele eigendomsrechten, respect voor de privacy, enzovoorts. Een laatste deel behandelt de fysieke nadelen van ICT-gebruik.

Een laatste actie is een campagne via populaire media. De campagne wordt gelanceerd in december 2002. Een lessenpakket voor de leraren zou interessant zijn, maar de ontwikkeling ervan is momenteel niet aan de orde. Ik wil dat wel met mijn diensten bespreken, want het is een goed idee.

De voorzitter : Mevrouw Hermans heeft het woord.

Mevrouw Margriet Hermans : Mevrouw de minister, ik bedank u voor uw antwoord waaruit blijkt dat er al heel wat is gebeurd. Ik ben blij met de campagne die op komst is. Ik ga er trouwens van uit dat alle partijen er gelukkig mee zullen zijn. Voor de lespakketten kunnen we ons misschien inspireren op de speelse pakketten die in Nederland al bestaan. We moeten immers niet opnieuw het warm water uitvinden.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 13 uur.*

BIJLAGE

**Interpellatie van de heer Chris Vandenbroeke aan mevrouw Marleen Vanderpoorten,
minister van Onderwijs en Vorming, over het aantal diplomaloze schoolverlaters
en over het deeltijds onderwijs met inzonderheid het DBSO**

Het hoge aantal schoolverlaters zonder diploma op zak is reeds jaar en dag één van de grote problemen in het onderwijs. U noemt dit ook één van uw aandachtspunten. De aangevane uitdaging is dan ook niet min, in de beleidsnota Onderwijs 2000-2004 vernemen we op blz. 12 dat het de bedoeling is om tegen het einde van de legislatuur het aantal leerlingen, dat het einde van de leerplicht bereikt zonder hetzij een diploma SO, hetzij een getuigschrift van het tweede jaar van de derde graad beroepssecundair onderwijs of van een volledige opleiding in het deeltijds beroepssecundair onderwijs of van een BUSO opleidingsvorm 3 of van een VIZO-opleiding, met maar liefst 20% te verminderen !

We zijn nu goed 3 jaar verder en een uitgebreide evaluatie dringt zich op.

Ik zou u met enkele gegevens willen confronteren.

1/ Uit het LOSO-onderzoek van de KUL, dat 6400 scholieren volgt die sinds 1990 gestart zijn in het middelbaar, blijkt dat 15.8% van de jongens en 9.1% van de meisjes diplomaloos schoolverlater is. In totaal gaat het over 12.5% diplomaloze schoolverlaters.

Dit betekent 1 op 8.

Als we de cijfers wat meer uitspitten zien we dat in feite 23% (1 op 4 !) van de jongens en 13% van de meisjes geen diploma voltijds onderwijs behaalt (18% in totaal). Via het deeltijds onderwijs of via het VIZO behalen nog eens 5.4% van de jongens een diploma en 2.2% van de meisjes (in totaal 3.8%).

In de uitleg die professor Van Damme bij de cijfers geeft, legt hij voornamelijk op dit laatste de klemtoon : "wat wel een probleem is, is dat het deeltijds onderwijs geen alternatief blijkt voor de meesten. Want slechts ongeveer (1/5de !) een vijfde van de jongens die afhaken, haalt alsnog een attest via het deeltijds onderwijs of via het VIZO. Bij de meisjes is dit zelfs slechts één op zes !".

2/ Uit de telling van het DBSO van 1 februari 2002 blijkt dat er 6238 jongeren ingeschreven waren in Vlaanderen. Dit is juist 4% meer dan op 1 februari 2001. Opnieuw is dit een bevestiging van het toenemende succes van het DBSO in de afgelopen 10 jaar (+ 28%) ! Toch moeten we opmerken dat slechts ongeveer 5% van de schoolgaande jeugd (1 op 20) deeltijds onderwijs volgt. Dit is veel minder dan in de andere Europese landen.

Het aandeel meisjes is gezakt met 0.7% ten opzicht van 1/02/2001 na twee stijgende jaren (+ 0.8% en +0.6%). In totaal zijn er nu 35,0 % meisjes ingeschreven in het DBSO, ongeveer één op drie.

De grootste aantrekkingskracht gaat uit van de opleidingen : 'handel en administratie' met 19,4%, 'voeding en horeca' met 16.1% en 'metaal en kunststoffen' met 13.5%. Ook de opleidingen 'bouw' met 9.0% en 'transport' met 8.5% blijven het goed doen.

Het grootste probleem blijft echter het aandeel officieel niet-werkende DBSO-jongeren. Dit stijgt van 33.1% tot 35.4%, een stijging van bijna 2.5% ! Telt men hierbij het aandeel voor de arbeidsmarkt niet-beschikbare jongeren, dan komt men aan 43.5% van al de DBSO-jongeren ! In totaal bedraagt het tewerkstellingspercentage dus slechts 56.5%. Dit is maar liefst een vermindering van 3.2% ten opzichte van de 59.7% van vorig jaar ! Met andere woorden, een kleine 3000 jongeren tussen de 15/16 en de 18 jaar hebben minstens 3 dagen per week niets om handen !

Opmerkelijk is dat de tewerkstelling van de meisjes daalt tot 48.4% tegenover 51.2% vorig jaar. Kortom minder dan 1 op 2 meisjes werkt !

Dit is werkelijk zeer slecht nieuws, te meer omdat we allemaal weten hoe belangrijk het is voor de latere toekomstkansen op de arbeidsmarkt om juist werk te hebben tijdens de DBSO-opleiding ! Meer nog, de

combinatie van deeltijds leren met deeltijds werk blijkt juist de meerwaarde van het DBSO tegenover het voltijds onderwijs te zijn.

In dit opzicht verwijs ik graag naar het voorstel van de Gentse schepen van onderwijs om jongeren die geen job vinden te werk te stellen in een stadsdienst of hen te betrekken bij het vernieuwen van een school. Dit zou ook het 'fenomenale spijbelprobleem' tegengaan. Zo zou immers maar liefst 63% van de 180 leerlingen die deeltijds onderwijs volgen in het Gentse CEDO (Centrum voor DBSO) voor 30 april 2002 al 30 halve dagen afwezig zijn zonder attest. Dit betekent dat gemiddeld niet veel meer dan een kwart van de leerlingen in de les zit. Ongelofelijke cijfers indien men weet dat dergelijke leerlingen al niet meer dan hetzij 15 lessen per week hetzij één dag per week naar het CEDO moeten ! Zelfs dat is er teveel aan, zo blijkt !

Belangrijk is tevens te weten dat het doorstroompercentage van jongeren na het deeltijds onderwijs voor het schooljaar 2000-2001 73% bedroeg voor jongeren in alternerend leren. In 1999-2000 bedroeg dat 75%. Het komt er dus op neer dat ons onderwijssysteem jaar na jaar ongeveer 1500 jongeren aflevert die 6 maanden na afstuderen werkloos zijn en misschien wel heel hun leven werkloos zullen blijven.

Mevrouw de minister, omdat dit probleem zoveel facetten omvat en omdat u weet dat dit voor ons een prioriteit is, grijp ik terug naar wat het Vlaams Parlement in het verleden van stappen heeft ondernomen met betrekking tot dit onderwerp.

Allereerst verwijs ik graag naar het voorstel van resolutie van alle fracties behalve het Vlaams Blok, op initiatief van de heer Jos De Meyer, betreffende de arbeidservaring tijdens de deeltijdse leerplicht. Het is op 23 januari 2001 goedgekeurd in de plenaire vergadering. In dit voorstel werd extra aandacht gevraagd voor trajectbegeleiding, een éénvormig sociaal statuut en de uitbreiding van de werknemersleerovereenkomst naar meer sectoren.

In een opvolgingsvraag van 21 maart vroeg collega De Meyer naar een stand van zaken inzake de uitvoering van de resolutie.

In uw antwoord belichtte u het volgende :

1. het protocol met minister Landuyt (12 maart 2001) om de werkzaamheidsgraad van deeltijds leerplichtigen te verhogen door optimalisatie van de trajectwerking via inschakeling van de lokale werkwinkels. Dit resulteerde in een ontwerp van screeningsinstrument dat operationeel zal zijn in 3 pilootregio's (Aalst, Eisden-Maasmechelen en Brugge). De pilootfase zou over 2 schooljaren lopen en dit schooljaar beginnen.
2. de uitbreiding leerovereenkomsten zit in het slop omdat het aanvullend paritair comité van de Nationale Arbeidsraad, dat de hiaten moet opvangen van de sectoren die geen paritair leercomité hebben, niet werkt.
3. het statuut is geen Vlaamse bevoegdheid toch pleit de minister voor een jongerenstatuut eerder dan voor een werknemersstatuut.
4. er is een centrale stagedatabank opgericht.

Ten tweede verwijs ik naar de interpellatie die ik op 2 mei 2002 gehouden heb over het leerplichtonderwijs tot 18 jaar en het alternerend leren in het DBSO in het bijzonder. Hierop zijn drie met reden omklede moties ingediend. Spijtig genoeg werd enkel de meerderheidsmotie aangenomen. In deze flauwe en weinigzeggende motie werd gevraagd naar onderzoek met betrekking tot de mogelijke bijdrage van de sectoren onderwijs, welzijn en cultuur tot het verwerven van attitudes en vaardigheden noodzakelijk om succesvol in het arbeidscircuit te stappen. Het leek alsof het eerder unaniem goedgekeurde voorstel van resolutie niet meer bestond.

In de moties die de N-VA en de CD&V indiende stond er een manifeste oproep om een grondige evaluatie te houden van de leerplicht tot 18 jaar en meer in het bijzonder van het alternerend leren in de meest brede zin.

In onze resolutie stond het volgende : “Het Vlaams Parlement vraagt de Vlaamse Regering om, naar aanleiding van 20 jaar leerplichtverlenging tot 18 jaar (wet van 29 juni 1983), in samenspraak met het Vlaams Parlement een fundamentele gedachtewisseling te houden over de leerplichtverlenging tot 18 jaar en over de rol en de invulling van het deeltijds onderwijs in Vlaanderen.”. Deze vraag / oproep herhalen wij hier graag en met aandrang !

Graag had ik u toch verder herinnerd aan de uitspraken van uw voormalige woordvoerder Nic Vandermariere. Hij gaf het volgende antwoord op de vraag van de Gazet van Antwerpen hoe men tot een daling van 20% tijdens deze legislatuur denkt te komen :

1/ Ten eerste door de invoering van het modulair systeem.

2/ Ten tweede door het gelijke kansenbeleid dat extra geld vrijmaakt voor risicoleerlingen en zo aan actieve kansarmoedebestrijding werkt.

3/ Ten derde door het EVC-project. De elders verworven competenties die men buiten het onderwijs heeft aangeleerd zullen hiermee gehonoreerd worden met behulp van een getuigschrift.

Ik heb ten zeerste mijn vragen bij deze oplossingen. Hoe kan men op deze manier het aantal diplomaloze schoolverlaters met 20% terugdringen tegen 2004 ? Het zijn enkel oplossingen op lange termijn die tegen 2004 zeker nog geen fundamentele invloed zullen hebben op het aantal diplomaloze schoolverlaters. Het wordt dus meer en meer duidelijk dat deze belofte niet zal worden nagekomen.

Afsluitend : blijkbaar worden sommige centra bijna overspoeld met leerlingen met een vreemde nationaliteit, vooral asielzoekers. Dit zou op het veld tot grote ergernis, frustratie en zelfs echte spanningen leiden. Uit cijfers blijkt dat ongeveer 15% van de jongeren in het DBSO een vreemde nationaliteit heeft, dit terwijl het middelbaar onderwijs in Vlaanderen gemiddeld slechts 4.5% niet-Belgen telt.

Gezien de lengte van deze interpellatie, heb ik een hele resem vragen :

1. Wat bedoelt de minister in feite met haar belofte om het aantal diplomaloze schoolverlaters te laten afnemen met 20% tegen juni 2004 ? Begrijp ik het goed dat u tegen 2004 van 12.5% (1 op 8) naar 10% (1 op 10) diplomaloze schoolverlaters wil gaan ? Zijn hier concrete jaarlijkse gegevens over ? Zo ja, zou ik een overzicht van het aantal diplomaloze schoolverlaters van de laatste 10 jaar kunnen krijgen ? Zo nee, hoe kunnen we dit dan toetsen ?

2. Hoe denkt de minister deze vermindering met 20% tegen juni 2004 te realiseren ? Is het niet zo dat de door de heer Vandemariere opgesomde maatregelen pas na een lange periode effect zullen hebben ?

2.A/ Kan u mij een stand van zaken geven over het project modularisering (hoeveel scholen, waar, hoeveel leerlingen, eerste resultaten,...) ?

2.B/ Kan u mij zeggen hoe het gelijke kansenbeleid zal leiden tot een vermindering van het aantal diplomaloze schoolverlaters ?

2.C/ Kan u mij een stand van zaken geven over het EVC-project ? Dit staat toch nog maar in zijn prille kinderschoenen ?

Met andere woorden, geeft de minister toe dat de vermindering met 20% niet zal lukken tegen juni 2004 ?

3. Is de minister het eens met de uitleg die professor Van Damme bij de cijfers geeft en de klemtoon die hij legt op het probleem van het deeltijds onderwijs, met name dat het deeltijds onderwijs geen alternatief blijkt voor de meeste jongeren ? Hoe denkt de minister dit te verhelpen ?
4. Wat is de houding van de minister tegenover de vaststelling dat er in Vlaanderen relatief weinig leerlingen deeltijds onderwijs volgen (1/20 tegenover 1/5 in Europa) ? Vindt de minister dit positief of eerder negatief ? Hoe verklaart de minister dit grote verschil met de rest van Europa ?
5. Moet er niet juist méér geld gaan naar het DBSO ? Zo vermeldde de regeringspartij AGALEV 2,25 miljoen Euro : is dit een juist bedrag ? Waarom wordt er niet meer geld uitgetrokken ?
6. Hoe verklaart de minister de daling van het tewerkstellingspercentage tot 56.5% (-3.2%) in het DBSO ? Hoe verklaart de minister de nog lagere tewerkstellingsgraad van de meisjes in het DBSO, met name 48.4% ? Is het niet hallucinant dat minder dan 1 op 2 meisjes werkt en leert in het DBSO ?
7. Hoe denkt de minister aan dit zeer grote probleem tegemoet te komen ? Wat vindt de minister van het voorstel van de schepen van onderwijs van Gent om de jongeren te werk te stellen in een stadsdienst of hen te betrekken bij het vernieuwen van een school ?
8. Kunnen we spreken van een ‘fenomenaal spijbelprobleem’ in het deeltijds onderwijs en in het DBSO ? Zijn er hiervan cijfers beschikbaar ? Is het zo dat zelfs die ene of die twee dagen school er teveel aan zijn ? Wat zal de minister hieraan doen ? Moeten alle leerlingen toch niet een basis aan algemene vorming meekrijgen ?
9. Hebt u reeds het ‘doorstroompercentage’ voor 2001-2002 ?
10. Klopt mijn informatie dat sommige Cedo's overspoeld worden met vreemdelingen en asielzoekers en dat dit tot veel ergernis, frustratie en echte spanningen leidt ? In sommige gevallen zelfs tot de totale onmogelijkheid les te geven ? Wat zijn de meest gehoorde problemen ? Kan u mij cijfergegevens bezorgen over het aantal vreemdelingen en asielzoekers in het DBSO (algemeen en per Cedo, laatste 10 jaar) ? Wat denkt de minister hieraan te doen ?
11. Staat de minister nog steeds achter de resolutie van de heren De Meyer, Van Baelen, Suykens, Sannen, Van Dijck en Vanleenhove van 23 januari 2001 en hoe staat het met de uitvoering ervan ?
Meer specifiek :
  - a) Is het screeningsinstrument (en de trajectwerking via de inschakeling van de lokale werkwinkels) operationeel en lopen de projecten ? Wat zijn de eerste ervaringen ?
  - b) Wat zal de minister ondernemen om ervoor te zorgen dat het aanvullend paritair comité van de Nationale Arbeidsraad naar behoren functioneert ? Waar zit in feite juist het probleem, waarom werkt dit niet ?
  - c) Wat zal de minister ondernemen mbt het meer éénvormig maken van het sociaal statuut van de deeltijds onderwijsjongeren ? Waarom komt dit er niet ? Hoe is het afgelopen met de saga rond de ridicule ‘beroepsinlevingsovereenkomst’ van federaal minister Onkelinckx ?
  - d) Hoe staat het met de stagedatabank ? Verloopt alles zoals gepland ?
12. Zou het niet beter zijn te komen tot één uniforme bevoegdheidsverdeling wat betreft het deeltijds onderwijs en dus een aantal bevoegdheidspakketten over te hevelen naar de gemeenschappen ? Wat zal de regering doen om dit te realiseren ?
13. Staat u achter ons voorstel om naar aanleiding van 20 jaar leerplichtverlenging (wet van 29 juni 1983) in het voorjaar 2003 een fundamentele gedachtewisseling te houden over de leerplichtverlenging tot 18

jaar en over de rol en de invulling van het deeltijds onderwijs in Vlaanderen ? Dringt ook een wetenschappelijke evaluatie zich niet op ? De N-VA is hier uitdrukkelijk vragende partij

14. Afsluitend een korte vraag : wat zijn de eerste resultaten van de ‘Geen zittend gat ?’-campagne die het VIZO eind vorig schooljaar lanceerde ?
-